

PENTRU ATITUDINEA JUSTĂ

de

VASILE POSTEUCA

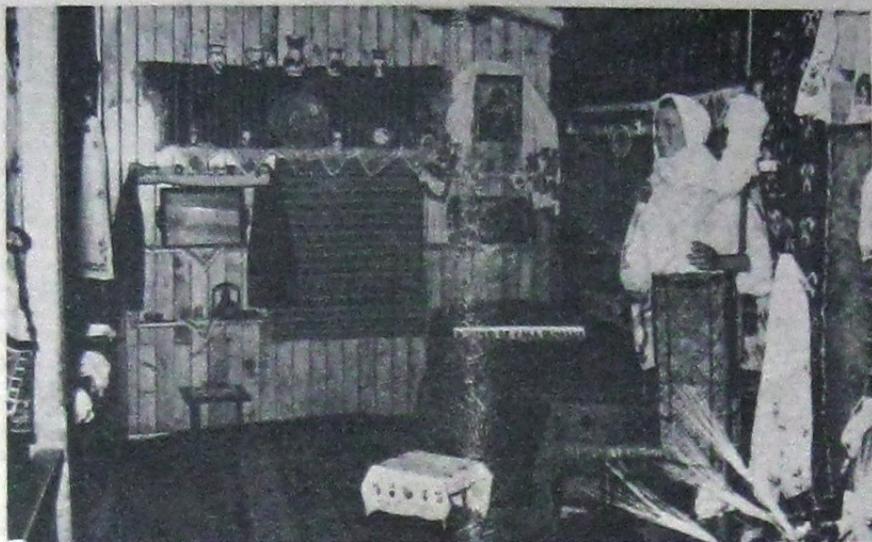
Ingenunchem la ICOANĂ și încercăm să răsvedim atitudinea justă pentru mulți, dacă nu pentru toți din generația noastră, care a văzut lumina cea mare a neamului, care s'a cuminecat din taina cea de peste veac a lui Isus Hristos. Ingenunchem și admitem că ne-a fost dat să biruim prin pierderea tuturor bătăliilor, cum a definit splendid Doctorul Ion Taranu, fratele nostru dela Montreal. Fiind obligați la totala renunțare la bucuriile pământești, ne decidem pentru guvernarea din opoziție și pentru biruința prin martiriu. Această e enorm de grea, dar ne ispășește. De aceea ne și luminează drumul.

S'a spus mereu că nu contează evenimentele, ci numai atitudinea pe care noi o luăm față de ele. Că nu contează de câte ori cădem, ci numai dacă ne ridicăm mereu, și, mai ales, dacă ne ridicăm, pentru cea din urmă oară, care aduce victoria. Credincioși acestei spaneri, ne străduim astăzi să schițăm un drum în exit. Un îndreptar.

Întâi, ne vom ocupa de relațiile noastre cu țara, cu neamul de acasă. Nu există în exit decât un perfect acord de dragoste și jertfă cu cei de-acasă. Desprinși de frații noștri care azi îndură genocidul și pavlovișmele din Aiuduri, noi nu valorăm nimic. De aceea, în tot ce facem și credem, noi avem datoria de a ne uita înspre Carpați, înspre ACASĂ. Nu putem servi interesele nici unei Porți, nici unei forțe care s'a lăsat ademenită spre satanism și spre ura Anticristului. Dar, iarăși, nu putem să fim atât de naivi încât să ne ÎNT-OARCEM, pentru a ajuta pe dușman, din resentimente, din prea mult dor de țară, din gustul pe care îl trăim față de acei care conduc lumea vestică, fiind înșelați de Satana, de hrubele secrete, de evangheliarii și a materialismului seroce. Avem datoria de a ne trezi, la lumină și datorie, de a vedea just că poliștricii dela București nu servesc lumina și evanghelia lui Hristos, precum nu o servesc nici potențații Vestului, nici reprezentanții cancelariilor politice, care umblă după compromisuri. Datoria noastră e undeva la mijloc, în centrul jertfei, în CRUCE. Undeva, unde se desființează linia despărțitoare dintre CELE DOUĂ LUMI.

Iată de ce nu admitem dialoghisme, coexistențe și unitarisme. Vrem întoarcerea la Dumnezeu.

În al doilea rând, am vrea să discutăm, datoria fiecăruia dintre noi privind plecarea de-acasă, EXILAREA. Ne-am

EUGENIA UȘERIU: EXPOZIȚIA DE ARTĂ POPULARĂ ROMÂNEASCĂ
AUGUST, 1969, WASHINGTON, D.C.

JURNAL

de JOHN HALMAGHI

Imi dau seama pe zi ce trece, că nici un lucru nu se mai aseamănă cu imaginea pe care mi-am făcut-o despre el. Întreaga mea ființă a fost sgușuită din temelii, și toate emoțiile, sentimentele, fauzeziile, ideile, actele de voință, își capătă alt înțeles logic și altă semnificație morală. Viața mea sufletească a suferit un proces de radical transformare; o mutație ontologică. Trăiesc pe un alt plan de existență, poate o existență a-istorică sau anti-istorică. (M'ar încânta ideea unei existențe anti-istorice).

Toate funcțiunile vieții sufletești imi sunt intacte; orientarea lor este diferită, fiind centrată spre alte valori de existență, spre alte lumi, spre alte semnificații și prezențe.

Încercarea de-a ierarhiza noile valori, duce la început, la o grămadă de confuzii și nedumeriri. Înscrierea acestor valori, pe registrul grav al nouilor tipuri de existență,

creiază dubluri și tipare care fac imposibilă recunoașterea și identificarea ființelor, ideilor și legilor morale, pe care altă dată le aveai prinse în chingile riguroase ale unei logici ireductibile, și ale unei intuiții linoase, permanente și unitare în alcătuirea lor.

Cazul inginerului F. este grăitor din acest punct de vedere și-mi vine mai la îndemână să-l analizez, atât din cauza perspectivei, cât și datorită faptului că este ilustrativ pentru întreaga noastră categorie de "desrădăcinați". Cazul lui devine o formă obiectivă de experiment psihologic, în care ne oglindim fiecare dintre noi.

Înginerul F. a fost om temperat, care a străbătut văzduhurile în sborurile lui îndrăznețe cu avionul, a participat la concursuri internaționale, și a câștigat mai multe campionate, la diferite competiții sportive. Și-a riscat viața în automobilistică, în lupte aeriene, în sborurile de încercare de

mare îndrăzneală, și în explorări științifice. Nu s'a temut niciodată de moarte. A fost viteaz și plin de bărbăție, în toate actele sale de viață, și în toate încercările la care a fost supus. Nu a cunoscut disperarea și nu a capitulat în fața adversităților. A trăit pe dimensiunile eroice ale vieții, fiind stăpân complet pe atitudinile, reacțiuni și manifestări. Era un om plin de curaj, și avea o mare disponibilitate sufletească.

Aici, în vâlmășagul de suferințe, foame, frig, sete, umilințe și torturi de tot felul, inginerul F. trăiește o adevărată tragedie a propriei sale conștiințe. Nu-și mai recunoaște chipul său propriu. Și-a pierdut identitatea. Nu se mai regăsește în nici una din atitudinile sale și s'a destrămat toate valorile spirituale în care credea, și care-i erau călăuză de viață.

În lumea lui de altă dată trăia pe coordonata viață sau moarte.

Aici, nu există nici un punct de reper, care să-i definească elementele unei eventuale bipolarități, cu alternative firești care decurg din ele. Nici moartea și nici viața nu intră în ordinea firească din incinta aceasta. Peste tot domnește incertitudinea și nesiguranța existenței. În felul acesta, ființa proprie nu începe niciunde și nu se definește nicicum.

Așezat pe o bucată de scândură, aproape de ușa dela intrare, inginerul F. tremură la cea mai mică șoaptă a gardienilor, la orice șgomot al lăcătușului, și este ascultător ca un copil cuminte la orice dispoziție administrativă. Respectă toate ordinele paznicilor și nu încearcă nici cea mai modestă apărare, atunci când

Răscruci

de NICOLAE NOVAC

S'au scurs 25 de ani de când România, datorită ambiției personale a unor politicieni ce și-au pierdut și capul și logica în momentele grele prin care trecea Țara și Neamul, în anul 1944, s'au grăbit s'o dea "peșches" secretei și ciocanului, precum strămoșii lor o dăduseră altă dată semilunei. Au fost aceștia ani de mari și grele încercări pentru poporul român. Ani de amară suferințe. Ani de groază. De teroare. De jertfe. Totuși, "talpa țării" și-a menținut balanța morală, învingând răul dinlăuntru și dinafară, îngropându-se într-o rezistență tacită, trăindu-și adevărată viață în catacombele inimii, în cari nu puteau pătrunde poliștricii noii stăpâniri, adusă la putere de tancurile și baionetele muscălești...

De atunci, din ziua neagră a lui 23 August, 1944 și până astăzi, s'au petrecut "multe și mărunte", acolo unde am văzut lumina zilei, și aici, peste mări și țări. Dar, ceea ce este mai important - și mai valoros, în același timp - este faptul că, schimbarea de veac nu s'a înfăptuit în Țară, ci, peste hotare. Fiindcă, cei de-acasă, a rămas, și suntem siguri, vor rămâne încă mulți, mulți ani de aici înainte, pe vechile poziții de luptă și de rezistență împotriva bezbojnicilor moscoviți, pe care-i urăsc până la vărsare de sânge. Și primirea, mai mult decât entuziasată, a Președintelui Richard M. Nixon în România, este dovada irefutabilă a eternei legături spirituale dintre poporul român și lumea liberă. Nici Aiudul, nici Doftana, nici Jilava, nici Pitești sau Canalul Dunărea-Marea Neagră, n'au putut ucide în frații de-acasă, dorul și năzuințele spre o zi mai însoțită de dreptate și adevărată democrație. Nu de tipul celei ce a domnit în România între cele două războaie mondiale, care, să fim sinceri, numai democrație nu se putea chema: ci o democrație în spiritul lui Abraham Lincoln, care, din păcate, n'a reușit să supraviețuiască nici în Statele Unite...

Tinerii care aleg libertatea în aceste zile, numărând sub 25 de ani, - deci, nu pot fi trecuți în categoria acelu "mic grup de Români, cari, din cauza solidarității ideologice și politice cu mișcarea nazistă" - condamnată cu vehemență actul dela 23 August, 1944. Dar, în același timp, ei condamnată și "jocul dublu" al unor anumite personalități din diaspora, cari, dintr'un motiv sau altul, au început să dea bir cu fugiții și să joace cartea roșie.

Țara, stă încă pe baricade. Acolo, nu s'a schimbat nimic.

Soare nou

de Ion Cicala

Ne trebuie un soare nou, mai aproape.
Un soare nou ce nu mai apune n'ape.
Când norii lumii vin asupra-ne puhoi,
Când vânturile vieții ne-aruncă'n ochi gunoi,
Ne trebuie un bulgăre de soare
Ce nici apune nici răsare.
Un soare, frate mare, de-apurarea în noi.
Lumina zilei albe, slăbește și se frânge.
Lumina zilei roșii în sâmbure se stinge.
Ne trebuie un soare pe aproape.
Soarele nou ce nu apune n'pleoape.
Când suflul desnădejdiei e fără de ogoi,
Când visuri mari, de glorie, se surpă în noroi,
Ne trebuie un bulgăre de soare
Ce nici apune nici răsare.
Un soare, frate mare, de-apurarea în noi. . .

Munchen, 11 Ian., 1970

(Urmare în Pagina 2)

(Urmare în Pagina 2)

(Continuare în Pagina 2)

RASCURCI

Dar, ceva, undeva, s'a schimbat aici la noi, unde, au început să se pândă, pentru un "blid de linte" conștiințele...

Diaspora, se află la mari și crâncene răscruci de drumuri. Prietenii de ieri, au devenit dușmani de moarte, fiindcă, unii au acceptat, conștient sau inconștient, dialogul cu dușmanii de moarte ai Neamului, iar alții, refuză cu vădită încăpăținare, acest dialog, mergând pe o linie de intransigență totală.

Cum oare, se mai poate cineva, considera "refugiat politic", când se duce în România, nu pentru a-și vizita rudele, cum o fac majoritatea Românilor Americani, ci pentru a deschide o expoziție de pictură sau sculptură, pentru a cânta la Opera Română, pentru a dirija un concert simfonic, pentru a fi prezent la jucarea unei piese de teatru, până mai ieri, interzisă în România, sau, pentru aranjarea tipăririi unor cărți publicate în lumea liberă, ce au fost declarate, nu de mult, în presa din România, drept produs al unei societăți muribunde?!

Dar, ceea ce este mai grav, la aceste răscruci istorice pe care le trăiește din plin exilul nostru, este faptul că tocmai cei ce se dau după deget, se erijează în corifei ai luptei noastre împotriva comunismului, uitându-se cu coada ochiului la cei ce rămân pe poziții intransigente, nu din jădărie, ci pentru că așa le dictă conștiința.

În fața acestor realități crude, când durerea zăpăcelii ce a cuprins o parte din diaspora românească mușcă din inimile noastre cu hămesală de câine, suntem siliți de împrejurări să ne re-afirmăm poziția, atât în fața ciitorilor, cât și a propriilor noastre conștiințe. Atât pentru a reînțegi încrederea celor ce s'au legat frați de cruce cu noi pe drumul jertfelnic al cruciadei împotriva celor fără de țară și fără Dumnezeu, cât și pentru a ne re-impătrăta convingerea personală că am rămas acolo unde - fără vrea noastră - ne-a implantat istoria. Chiar dacă va trebui să plăsim această "sfințită nebunie" a intransigenței noastre, cu propriul nostru mormânt, și nimic în lume, nu ne va clinti de pe această poziție de luptă împotriva bezbojnicilor ce-au tras - și trag încă - cu mitralierele în fața lui Cristos. Căci, Dumnezeu în care noi ne-am pus încrederea, nu poate fi ucis niciodată de teoriiile unor teologi ahtiați de publicitate, ce, dacă nu săreau peste gard, ar fi rămas niște ilustrații anonime...

Convinși fiind deci, că, "nu ne-am pierdut încă busola", mergem înainte.

Și Neamul, merge cu noi!

PENTRU ATITUDINEA JUSTA

luat lumea 'n cap pentru că am vrut să continuăm lupta, să-l servim pe Hristos. Și când am plecat, eram ÎN LAPTE, necopși, ucenici. Acum avem datorită de a deveni MAIEȘTRI.

De a spune că L'am întâlnit pe Hristos, că L'am trăit, că El ne-a devenit stăpân, ne-a inițiat în Dumnezeu. Pentru aceasta, e nevoie de drum interior, de meditație, de lacrimi și extaze. De o întâlnire cu ICOANA DELA VĂCĂREȘTI a celor care ne-au deșteptat și ne-au pus pe drumul cel mare al inimii. Aceia dintre noi care n'au trudit, care n'au plâns nopți de-arândul, care nu știu de drumul interior, mă vor acuza.

Vreau să spun clar: nu dați crezare naționalismului fals al lui Ceaușescu. Antirusismul lui e numai un slogan politic. Noi avem nevoie de o cinstită întoarcere la Isus Hristos și Dumnezeu. Dacă această întoarcere nu se întâmplă, noi va trebui să murim în exil, privind spre o altă generație românească care va avea favorul biruinței.

Ce ne facem acum? Care e

soluția momentului de față? Acasă nu ne putem întoarce. Ce vom interpreta în arena exilului pentru a continua lupta, pentru a ne mântui? Iată o întrebare grea de tot. Ea atinge punctul al treilea. Cum ne putem mântui, în momentul de față? Cum putem vorbi cu Dumnezeu și cu Sfinții, cu marii noștri morți, pentru a mântui lumea?

Aci, la acest punct, vom avea mai mult de spus. Sunt mișcări pe planetă și forțe, cărora ne-am putea afilia și alătura. Dumnezeu nu vrea să lase omenirea în întunec. Pe lângă mulți profesii lași, care umblă numai după bani, adunându-i cu grebla, mai există și ucenici adevărați, oameni treziți la adevăr, care stau gata să moară pentru adevărul cristic. Aceștia vor lua parte la marea prigoană care se pregătește în ceasul de față în contra creștinilor. Aceștia vor îndura toate prigoanele, dar vor și birui în numele proiectului din Nazaret. Într-o cinstea și biruința acestora, vom scrie în numerele noastre viitoare.

Biblica

Unde mi-se întinse gândul,
Unde-mi sbură cuvântul,
Unde-mi inecai plânsul?
În care cer, în care loc,
Căutați visului obroc?

Când ocolii ceasul
Cu fumul luminii,
Imi avântai pasul
Spre pragul minunii.

Să plâng, să mă închin
Cu ramura de măslin.
M'am crezut Ierusalim...

Căutați, arzând, în toamnă,
Căderi de frunze ne'ntâmpate,
Uscări mirate.

Acolo suișurile sunt adevăr.
Păcatul nu se mușcă din măr,
Floarea de erin, îndurând ceara...

Isus a trecut, pe val, Marea,
Desculță, l'am așteptat la mal,
Când ziua se'nvăluia cu seara...

DORINA IENCIU

JURNAL

este invinuit, bătut și insultat pe nedrept. De fapt nici nu știe pe ce lume trăiește, căci totul este în afara condițiilor umane ale existenței. F. nu are reacțiuni personale. Într-oare lui personalitate s'a destrămat. Toate resorturile morale ale forței, curajului și setei de aventură s'au epuizat. Azi, inginerul F. este un înfrânt, un om cu o viață vegetativă, desăgurată pe linia mediocrității.

În această fază a detenției, inginerul F. nu are încă puterile resemnării. N'a găsit căile luminoase care duc la rugăciune. Trăiește un moment prelungit de tranziție: întâlnirea cu o realitate nouă (imposibilă de imaginat pe cale logică) în care propria personalitate se destramă, având

conștiința destrămării, dar incapabil spiritual să găsească puncte de sprijin și orientare. Suferința e neîntreruptă și nesigură permanentă.

Azi, am vorbit îndelung cu el și am încercat să-i descifrez elementele noii sale structuri sufletești. Totul este pentru el o continuă nebuloasă. Am surprins mijirile unei lumini din care, încetul cu încetul, se vor desprinde formele unei noi vieți. O nouă personalitate, o nouă lume de gânduri și sentimente, în adâncurile cărora se va regăsi cu toată bogăția lui sufletească, cu puteri noi, și își va refăce întreaga gamă a valorilor, definindu-și o nouă orientare, care-i va da echilibru și liniște, și o altă calitate umană.

Ilava 1950.

'MEMENTO MORI'
(II)

de OCTAVIAN BUHOCIU

"Memento Mori", poemul ce cuprinde istoria lumii pentru evocarea Daciei, are o "introducere" de șapte strofe, decisivă ca forță de deschidere pentru întreg poemul și indicație importantă pentru toată opera poetică. Aceste prime strofe introduc starea de somn, visul și torsul, iar odată cu acesta din urmă, apare și vegherea. Poetul cultivă visul, așa cum ciobanul e crescător de oi, ca să cuprindă în el tot universul:

Turma visurilor mele e la pasc ca oi de aur,
Când a nopții întuneric - înstelatul rege maur -
Lasă norii lui molateci înșoiți în pat ceresc,
Iară luna argintie, ca un palid dulce soare,
Vrăji aduce peste lume print'a stelelor ninsoare,
Când în straturi luminoase bamele copile cresc.

Visul-oi de aur a umplut lumea, după care, poetul trimite, viața lui ca o luntre, ca o navă pe valurile de "ape sfinte", eterice până la marginea de care se atinge îngerul morții. Există o lume a închipirii cu visuri ferice și alta aieva, a cugețării reci ca fierul și a sudgrilor. Poetul a ales să doarmă, "îmbătat de-un cântec vecișic" ca să nu mai vadă răul ce e permanent. Piramidele, câte n'ar spune de-ar avea glas, dar poetul se duce acum s'asculte torsul vremii, adică să privegheze.

E semnificativ că gesturile mari în istorie pleacă din somn, că implică o deșteptare, pe cind cele ale culturii se ivesc ca o re-naștere. G. Șincai, în *Hronica* sa, cere Românilor să nu se lase robiți, ci să cugețe: "Deșteaptă-te, drept aceea, o iubit neamul meu, și ai minte!"; G. Bariț, după cum observă N. Iorga, scrie în 1838: "Deșteaptă-te și tu, Române", de aici venind poate "Deșteptarea României" a lui V. Alecsandri, dar mai ales "Deșteaptă-te Române din somnul cel de moarte" al lui A. Mureșanu. Alecsandri face un apel echilibrat: "Voi ce stați în adormire, voi ce stați în nemișcare", pe când chemarea ardeleanului, cel ce se "ridică" aproape ciclic de la Doja încoace, e absolută, somnul fiind "de moarte". De aici și formula existențială ce urmează: "acum ori niciodată!"

Mircea Vulcănescu, atras și el de "deșteptarea istorică" de care vorbim, scrie: "E curios că ideea aceasta a deșteptării, sentimentul acesta "kairotic" de "acum ori niciodată" este o idee care tulbură periodic neamul românesc. Ea se înțește, cu ispita modernizării și a prefacerii lui occidentalizante. Nu e de mirare deci, că pașoptismul plin de ideologie activistă și actualistă a Apusului, reprezintă - fie el nou sau vechi - efortul cel mai coerent pentru trezirea sentimentului gravității existenței și a preluării răspunderilor istorice" (în *Isvoare de Filosofie* 2, 1943, p.92). M. Vulcănescu, cu toate că e atras de "re-naștere", susține și la istorie când efortul e profund, indiferent dacă sfârșite și tragic.

Eminescu sintetizează tot, ca un cuprător de înaltă tensiune, iar rezultatul e de-un alt nivel și de-o altă adâncime. Starea de somn și vis în care ne-o sugerează poetul, indică deșteptarea și deci istoria, de aici și felul nostru de a discuta poemul. În cazul cealalt, de creație culturală, ar fi fost numai o "laudă a somnului", cum a realizat Lucian Blaga. Noi observăm că literatura poate lua o orientare istorică sau culturală, în funcție de individualitatea poetului și de vremea în care trăiește. Desigur și "re-nașterea" e pe drumul istoriei, dar accentul e pe geneză, gestație, inițiere, ritual. Memento Mori însuși, e și el inițiat și consolator, dar încadrat de un imens adagio al existenței istorice, ton major dat de introducerea de care vorbim, ca zorile ce seivesc din noapte.

Totuși, zorile se ivesc dintr'un fond mai adânc și mai vital decât s'a remarcat până acum, căci somnul crește nesfârșit, ca un arbore al universului, prin "turma de visuri", care sensibilizează totul până la limitele morții. Se știe că psihanaliza a speculat enorm starea onirică și inconștientul, ca obsesiv și dezechilibrat psihologic și mintal, ceea ce e un fapt la înșii bolnavi, dar cum se explică visarea la cei sănătoși? Pentru aceasta amintim pe romanticul Jean Paul Richter (1763-1825), cel care a creat o originală doctrină, făcând din vis elementul central al romanelor sale și a scris și două eseuri (1798, 1813), operă, ce a inspirat esențial romantismul și pe care Eminescu a cunoscut-o, poate chiar înainte de-a ajunge la Viena în 1869. Jean Paul, care-și nota visurile și avea o dispoziție parcă anume de a visa, a notat numeroase observații, cum ar fi, că visul are o existență multi-dimensională: de densitate, de greutate, tactilă, că e un "simț" al infinitului, al desprinderii de materie, al supranaturalului și revelației. Asociația: noapte, vis, muzică și moarte, e sențială la romantici, începând cu Jean Paul însuși.

Dacă recităm primele șase versuri din Memento Mori, ne dăm seama cu cită voluptate e descrisă noaptea înaltă, cu norii "molateci înșoiți în pat ceresc", în timp ce luna de argint își întinde magia pe lume, prin ninsoarea de stele căzătoare. Poetul creiază cuibul dulce al somnului, ca visul să se ivească din zonele cele mai vitale ale sufletului. E aici o percepție fină, ascuțită și o aspirație creatoare și de regenerare a ființei totale, o bucurie ce vine din izvorul vieții, o putere nouă ce se agită deja prin deplasarea imperceptibilă în spațiu și timp: "Mergi, tu, luntre-a vieții mele, pe-a visării luci valuri". Versul acesta cu care începe strofa a doua, prin care poetul deschide explorarea zonelor până unde domnește moartea "cu chipul ei frumos", e cu puțință numai fiindcă s'a declanșat acel

suport al vieții, pe care nici o durere nu-l poate năuci sau strivi. Mai remarcăm că Eminescu nu intră în regatul morții, cum face Jean Paul și alți romantici, ceea ce confirmă că poetul nu iese din zona unei psihologii supravegiate, "istorice". De aceea e în contact permanent cu lumea a ceea ce, cea cu "sudori muncite" și cu gândirea de fier, iar sensibilitatea cu care acționează visarea, angajează eul existențial fără rezerve. Desfășurarea istoriei universale, ce urmează după acele strofe introductive, cu critica, ironia, satira amară, dar și cu simpatia și participarea fierbinte a lui Eminescu la descrierea Daciei și a miturilor ei, răsare din acest izvor de existență anticipatoare, față de care, răul ca sâmbure al lumii, ni se pare circumscris.

Dacă avem dreptate în ceea ce privește accentul istoric, atunci sensibilități fine, infinite, a poetului, din care vine visarea ca parfumul din floarea crinului, îi corespunde o stare de excitație și iritație proporțională: creșterea lor se face reciproc. Deci: sensibilitate-vis pe de o parte, iritație-istorie pe de alta. Prin această dialectică existențială, pozitivă, permanent agonică, ne explicăm conflictul între visare și a ceea ce, conflict ce susține întregul poem. Tot de aceea, spuneam în fragmentul precedent, că Eminescu ține într'un singur gest pe Orfeu și pe Ares, ceea ce e altă întemeiere față de cuplul Dionysos-Apollo a lui Nietzsche.

În ultimile două, din cele șapte strofe, Eminescu introduce o idee poetică nouă, că istoria e un *tors*, pe care noi o înțelegem plastic, căci, spune O. Densușianu, noi Români "suntem un neam de păstori". Mîtul (sau basmul) iviț din visare, fraged ca o fecioară, deschide cu "chei de aur" poetului, "Poarta naltă de la templul unde secolii se torc", și unde,

*"Eu sub arcurile negre cu stâlpi nalți suiți în stele,
Ascultînd cu adîncime glasul gândurilor mele,
Urișă roat'ă vremei înapoi eu o întorc.*

Ne găsim într'un moment unde visarea începe să fie trează, conștientă și unde trezia cuprinde și ceea ce visarea a descoperit în adîncul ființei, a zonelor ei obscure dar generatoare de putere. Demersul conștiinței ajungînd pînă la începutul ființei, poetul poate interveni în cursul timpului și să vadă într'o clipă, filmul istoriei, din paleolitic pînă la lichidarea Comunei de la Paris în 1871. Însă metafora ce folosește Eminescu: "secolii se torc", ni se pare inovatoare pînă la indicarea unei noi filosofii (cf. N. Noica).

Să ne amintim versurile din *Mortua Est!* prin care simțim tainele nopții:

*Cînd torsul s'aude l-al vrăjilor caier
Argint e pe ape și aur în aer.*

Lăna și toarcerea ei, cu care noi Români trăim din preistorie, explică rezonanța "metafizică" ce au aceste versuri în sufletul nostru, căci *auzim* cum se toarce noaptea din caierul-univers! Prin ceea ce *auzim*, apele se fac de argint, aerul de aur. Nu e un "mister" aici, în afară de cel al creației poeziei, ci e *magia auditivă* unică, ce se desprinde din aceste versuri prin torsul caierului.

Dar în *Mortua est!* e vorba de sufletul iubitei (și al lumii), "o rază" ce se înalță ca o rachetă în cosmosul-nebuloasă, pe cînd în *Memento Mori*, inspirația crește ca o avalanșă din poziția "nu uita că mori", din anticiparea morții prin gânduri și acte creatoare. Această propoziție e opusă celei goetheene: "nu uita să trăiești". Încă un semn că poemul eminescian se deschide la critica agonică ce propunem.

Torsul, din poemul de față, ce resupune nebuloasa-caier din *Mortua est!*, vine cu o piesă în plus și anume: *roata* istoriei. Poetul învarte roata timpului și noi, îi *auzim* torsul prin care lumea se face! Romulus Vuia, într'un articol (1958) ce privește începutul torsului, dovedește, ca în 1912, privitor la împletitul cu bețe la Români, că *vârtejul*, sau *tocălia*, sau *răsucitorul*, un instrument foarte simplu "ne-a păstrat cea mai veche tehnică a torsului și al primului fir obținut de om din păr de animal printr'o mișcare rotativă." *Mișcarea rotativă a*

acestui lemn scurt, gros cât un braț și cu'n cârlig la mijloc, face firul de lână, răsucește părul pentru nojițele de la opinci sau baierul de la sarică și glugă etc., a cărui *produs* e în creștere (pe cînd *orologiul* personifica prin scădere, puterea destructivă a timpului).

Astfel, mișcarea rotativă a "vârtejului" ce toarce lăna și părul, cu farmecul ei auditiv, care de fapt l-a introdus în poem, e roata timpului ce desfășură în fața ochilor noștri uimiți, filmul istoriei. Sforăirea, torsul tocăliei, e starea de veghe de după somn, cînd visăm cu ochii deschiși, cum se spune (cf. nachträumen), le avem în urechi de-alungul poemului, unde starea de vis ce ne-o înșeamnă Orfeu prin alunecare în adîncuri,

*Dar mai știi? . . . N'auzim noaptea armonia din pleiade?
Știm de nu trăim pe-o lume, ce pe nesimțite CADE?
Oceanele'nșinirei o cântare-mi par' c'ascult'.
Nu simțim lumea pătrunsă de-o durere lungă, vană?
Poate-urmează-a arse' -antice suspinare-aeriană,
Poate că în vîi de chaos ne-am pierdut de mult . . . de mult,
se împletește cu cea a ceea ce, avem în față Ducii Daci ce-au luat parte la războiul cu Romanii:*

*Duci-s nalți ca brazi de munte, tari ca și săpați în stîncă.
Crunt e ochiul lor cel mare, tristă-i raza lor adîncă,
Pe-a lor umer spânzur roșii piei de tigru și de leu,
Tari la braț și drept la suflet și piepșoi, cu spete late,
Coifuri ca granit de negre au pe frunte așezate
Și-a lor plete lungi și negre pe-umeri cad de semizeu,*

pentru că în cea din urmă strofă, poetul să bea din "paharul poeziei" și nemulțumit de istorie, atîta cît este, să revină la sensibilitatea de la început, cea a visului:

*Și de-aceea beau paharul poeziei înfocate.
Nu-mi mai chinui cugetarea cu'ntr'ebări nedeslegate
Să citesc din cartea lumii semne, ce mai nu le-am scris.
La nimic reduce moartea cifra vieții cea obscură -
Înzădar o măsurăm noi cu-a gândurilor măsură.
Căci gândurile-s fantome, cînd viața este vis.*

Pesimismul din ultimile versuri dispăre, dacă visul împlinit cu vecherea, scot existența în istorie.

NIGATIVISMUL LUI EMIL CIORAN

"Le Mauvais Demiurge", de Emil Cioran. Paris, Gallimard, 1969. Dicolu de toate acerbele ironii și chiar blasfemii ("Dumnezeu este dolii ironiei", ori: "A căștiga lumea, a-ți pierde sufletul! Eu am făcut mai bine: eu le-am pierdut pe-amândouă"), noi cetim, chiar a contre courant, și'n această *anticarte* a lui Cioran, adîncul dor de clipa întâlnirii cu Dumnezeu: "Unde și cînd am mai putea rămîne față'n față cu Dumnezeu?" Il însoțim de tare de mult, pe Emil Cioran în această fază a secetei celei mari, aștăptînd cu încredere și răbdare, marea sîrbătoare a ajungerii acasă, a mării sguiderii interioare din drumul Damascului. El nu e numai un smerit și umil cercetător, ci, în mare măsură, un Saul, care și-a permis ieșirea la creastă contra credinței și dragostei creștine, batjocorindu-L și negându-L pe Isus Hristos, deși e destul de lichea ca să se ascundă, din cînd în cînd, în junglesle frazeologiei sale, care acum se descompune și pute, de după tufanul vreunui cuvînt cu două înțelesuri, evitînd astfel o definitivă confruntare cu cetitorii. "Creștinismul s'a format și s'a consumat în ura față de tot ce nu era el însuși; această ură l'a susținut în tot timpul lucrării sale; Cînd i-se termină viața (cariera), i-se termină și ura. Hristos nu se va scobi la iad. A fost pus în mormînt, și de data aceasta, va rămîne acolo; nu va mai ieși de bună seamă de-acolo niciodată. El nu mai are pe cine mîntui, nici la suprafață, nici în adîncurile pămîntului".

Ciudadă pocitură luciferică, în acest pui de om care n'a avut niciodată curajul ori măcar curiozitatea experienței interioare, a lucrării dincolo de frază și de gînd, în marea

tăcere, în acel *no-mind* al Zen-ului, în ceea ce Domnul nostru Isus Hristos a numit așa de frumos: *sărăcia cu duhul*. Mergînd pe drumul experienței interioare, chiar cu *roaba*, cum Merg Americanii ca să-i ajute pe cei robiți de comunism, chiar fără îndrumarea unui stareț ori maestru în cele spirituale, Cioran ar fi putut să-și găsească propriul centru, să bea din isvorul de apă vie al propriei lui inimi, unde Dumnezeu e totdeauna prezent, "de față". Dar se vede bine: el refuză experiența interioară. El s'a năvărit la scris cărți, într'un Paris putred, cu ferestrele dînspre cer închise și oblonite. În tot cazul: *cea mai lungă secetă spirituală*, cunoscută în lumea căutătorilor de Dumnezeu: *negativismul lui Emil Cioran!* Omul care a abuzat și profanat toți termenii mistice creștine, ai Filocaliei, și ai marilor doctrine Yoga, stă în fața noastră cu cea mai săracă și goală carte a *nevieții* lui. De aici nu se mai poate merge în jos, în glodul disperării (chiar pretinse). De aici, va urma o trîntire la pămînt, de pe calul semeș al cuvîntului, și o fulgerare orbitoare, de lumină, care-l va schimba pe Emil Cioran. Dumnezeu îi va lua păhuelele de pe ochi și atunci Cioran va începe marea se operă de îspășire, plătind blestemățile de azi. Asta, pentru că Emil Cioran e un mistic. "Schimbarea la față a României", pe care el acum o neagă (probabil că a trebuit să ia cine știe ce îngrozitoare legăminte prin hrubele mafiiilor anticristice), l'a dovedit ca atare. "Sunt sătul de a fi eu însumi, și totuși, mă rog *fără încetare* (aceasta e porunca lui Sfântul Pavel către noi toți, îndrăznim noi să subliniem.) ca zeii să mă redea mie însumi". Știe

SFÂRȘIT

ÎN STEPĂ

Un gînd sleit
a călărit
pe-o rază
de cărbune.
O clipă
incrementată,
- descătusată
din vreme, -
suspînă
pe semne.
Un cînt,
scîncit
dintr'un grumaz
rănit,
se nalță
la soare
răsare.
în
ger
gem
genele
gemene.

VIDIU GAINA

Cioran de rugăciunea fără încetare. Ce frumos. Sună aproape ca'n rugăciunea tăcerii din Luceafăr: "Ca să pot muri liniștit, pe mine Mie redă-mă."

Credem că e o mare nenorocire, pentru un intelectual de rasă și un asemenea mistic fervent, rămînerea în Parisul ateismului satanic, al catolicismului spalăcitor de Gabriel Marcel și de Jacques Maritain, și al tuturor trădărilor și negativismelor umane. Cu mare dragoste ne-am permite sfatul, pentru Emil Cioran, de a veni în America, de a vizita și locuri unde se mai întîmplă ceva, unde se întîmplă chiar epifanii și invierii. Față de istoria umană de azi, Parisul e un colț slăbănog din mahalaua Duceștilor dela noi. Pe Emil Cioran îl omoară acum provincialismul, mahalagismul făcutului de cărți, a datului în cărți, ca țigăncile. O spunem cu lacrimi în ochi: ce imens blestem cer în fecior de popă din România, țara smereniei și a tainelor cutremurătoare, și mai ales pentru un om care a fost martor și mărturisitor generației lui Ionel Moța. La noi Români, problema de a merge corect și jertfelnic, între aflare și crucea martiriului. Și Cioran închide mereu, cu șmecherie și lașitate, ochii, și spune: *n'am găsit, nu vād*. Se întoarce cu spatele spre soare și spune cu satanică încăpăținare: *Nu există lumină. . .*

Imi amintesc mereu de sfatul ce mi-l'a dat Cioran, la despărțire, în Parisul lui 1950: "Invați bine engleza și scrie cărți, realizează-te." I-am răspuns atunci, pe loc, dar cred că el nu m'a auzit: "Eu merg pe ceva mai adînc și mai valoros decît scrierea de cărți. Eu am descoperit drumul interior, al rugăciunii și tăcerii". Sigur că nu ne-am înțeles atunci. Ne vom înțelege măcar astăzi? Va putea Emil Cioran, trece peste suprafețe și insulte, pentru a se opri o clipă în loc și a asculta chemarea adîncurilor? Făcînd aceasta, ar putea vedea limpede că eu scriu și plîng cu nesfârșită umilintă și dragoste.

VASILE POSTEUCA

VISÂND PE MICHIGAN

DOINA OSTEANU

Lacul Michigan măsoară larg
Semnul frontierei navăzute;
Ochii mei se-agață de-un catarg,
Legănînd un tîrm necunoscut.

Un gînd pal cu frunte de poet
Lin se-apleacă'n tulbur avîntat;
Și'n adînc divin, dintr'un sonet
Se prefacă'n fată de'mpărat.

Pescuește solzi de aur yii
Lîng'o mreață putrezită'n veac;
Oerotește-un val de bucurii
Peste lupta dusă de-un sărac.

Lacul Michigan mi-a legănat
Un vis pal cu ochii pe-un catarg;
Oerotînd un val ce-a alintat
Gîndul unei fete de'mpărat.

BALADA JERTFEI DE FECIOARĂ

de OCTAVIAN SIGARTO

Cântul I
(PLAIURI STRĂBUNE.)

Ca un Făt-Frumos cu viața
Fără de sfârșit,
Soarele din răsărit
Își arată fața.

Și prin geana lui fierbinte
Lăcrimând scânteii,
Pune zorilor poiei,
Darnic, pe veșminte.

Mai albastru, cerul pare
Un ocean afund
Intinzându-se rotund
Până, hăt, în zare.

Potopirea de lumină
Se revarsă cald
Peste codrii de smarald,
Sărutare plină.

Se trezesc la viață nouă
Florile din văi.
Auritele vâpăi
Strălucesc în rouă.

Gruiurile, frunzi de piatră
Descrescuite iar,
Scântie de prea mult jar
Din cereasca vatră.

Numai gurile setoase
De prăpăstii sorb
Hăului tăcut și orb
Smoala besnei groase.

Spre podiș în apărare
Munții'naltă zid
Și doar văile deschid
Strămta trecătoare.

În zădar din vremi străbune
S'o pătrund'au urut,
Cu loviri de lănci, sub scut,
Hoardele păgâne.

Căci de sus porneau greoaie,
Val ucigător,
Hurind'ingrozitor,
Bârne și pietroaie.

Iar prin vad de stană sură
Apele din iaz,
Slobozite de zăgaz,
Cruntă viștură.

Lațul creștelor încuie
Ca pe-un colț de rai
Binecuvântatul plai
Care'n slavă suie.

Colo'n inimă de stâncă
Satul de români,
De la prunci până la bătrâni,
Dus, mai doarme încă.

Suliști lungi de aur pică,
Somnul îl străbat,
Și trezit, întregul sat
Fruntea și-o ridică.

Piepturi de munteni vâjnoase
Din adânc trezar
Și cu vlagă nouă, iar,
Forțotesc prin case.

Zumzăie de zor cătunul
Pare'ar și stubei.
Braț crescut în vârf de stei
Nu-i să stea nici umul.

Harnice semei frământă
Cu zorite mâini
Alb, aluatul sfintei pâini
Și voioase cântă.

Unii din bărbăți, opinea
Și-o aștern la drum,
Printre oi s'asculte cum
Freamătă tilinca.

Altoar'n desigur verde
Ce cu greu îl treci,
Cufundată pe poteci,
Urma li se pierde.

Sus pe coastă'ntr'ntre mioare
Biruit de dor,
Pune'n doină un fecior
Inima ce-l doare.

Un voinic înalt, cu părul
Negru, înelat,
Frunte'naltă, spate lat
Și obraji ca mălul.

Altul ca să i-l asemeni
Nu-i în sat de jel.
Toți îl cheamă Viorel
Și-i cinstii de semeni.

Ochii lui spre casa albă
Cată lung în jos,
Viorel curge unduios
Prins par'că pe-o salbă.

Și cum fluieră ciobanul
Din caval'vrăjit,
Piept de lată, mai trudit
Li împarte-aleanul.

Răsucind din fus furiolul
Se tot uită'n sus;
Tihna'ntr'eașă i s'a dus
Printre miei cu dorul.

Ce minune de fecioară!
Zână din povești!
Nu te sature s'o privești;
Galda bălăioară.

Ochii pizmuți de ingeri
De dorință's plini.
Inimă'ngrădită'n spini,
Spune, de ce săngeri?

L-a zărit în bătătură
Sprinten prins în joc
Și de-atuncea n'are loc,
Gândul o tot fură.

Cum l-ar strânge'n braț molatec
Să-l dezmiere lin.
Cum i-ar dărui din plin
Buze de jăratec.

Astfel amândoi, cunună
Tainic se'mpletec,
Dar șfelinici nu'ntrăznesc
Focul să și-l spună.

Cântul II
(IDILĂ)

Zările s'au îmbrăcat
În smolită haină,
Intimericul prin sat
Calcă pași de taină.

De pe boltă câte-o stea
Scăpărând în noapte
Se desprinde-asemenea
Unei rodii coapte.

Ghemul lunii de sifel
Lasă fir de rază
Și tăcut ca'ntr'un gherghel
Iarba o brodează.

Prin fereastră vânt zăbătut
Susur'nt'r'o doară
Dezmierdând în așternut
Frunte de fecioară.

Valul părului bălai
Umple perna toată,
Doarme Galda somn de Mai,
Vrajă'nmitre smată.

Cine-ți potopește'n vis
Gura cu săruturi,
Albă floare de cais
Care nu te scuturi?

Cine-ți spune vorbe dulci
Ca de miere stupul
Și la pieptul cui îți culci
Cu șfială trupul?

Nimeni altul decât cel
Ce l-ai vrea de mire:
Păcurarul Viorel,
Fragedă iubire!

Dar sub crengile de măr
În livadă vine,
Nu în vis, ci'ntr'adevar,
Doină să suspine.

Prea e răscolit de joc
În adânc feciorul
Să mai poată sta pe loc
Tăinuindu-și dorul.

"Spune mândrei pasul meu

Viorel s'o pătrunză,
Că-i aleanul tare greu
Glas amar de frunză.
Foaie verde de gutui,
Doinitoare foaie,
Dragă mi-e cum alta nu-i
Galdea mea bălaie".

Dintre perne moi de nea
Capul și-l ridică;
Inima Zvâcnind și ea
S'a făcut mai mică.

Nu-i mai arde nicidecum
De visare goală,
Ci din patul ei acum
Sprintenă se scoală.

La fereastră mai întâi
Și pe urm'afară.
E din creștet în călcăi,
Toată, numai pară.

Pasă-mi-te l-a zărit
Pe sub legănarea
Mărului împodobit
Care-și ninge floarea.

Pune-ți la o parte-un pic
Dulcea șfiiciune
Și cuprinsă'n braț voinic
Un cuvânt nu spune.

Luna picură argint
Peste'mbrățișare.
Mărul numai mărgărit,
Floare după floare.

Cântul III
(NĂVĂLIREA)

Par'că s'a deschis capcana
Ladului întunecat,
De și-a slobozit Satana
Tot ce are mai spurcat.

Stârpituri mai mici de-o schioapă
Călărind pe cai de-un cot,
Ca un crunt fuvoi de apă
Năpădesc pământul tot.

Valurile lor cumplite
Din temut cazan mongol
Se revarsă și'n copite
Calcă trupul fărăi gol.

Strigătele cresc sălbatic;
Tândări lumile se fac.
Sub călcăiul asiatic
Geme'ncovoiatul veac.

Bicili pustirii crude
Șfichi de moarte-aruncă'n jur,
Zările de sânge ude
Mormăie din fundul sur.

Și cum nu cunoaște mila,
Tăvălug cu pașii grei,
Nepoțimea lui Atila
Rupe totu'n calea ei.

Și cum vine cu dușumul
Hoarda de la Răsărit,
Bietul om apucă drumul
Codrului fără sfârșit.

Șesul frânt își lasă capul
Sub năprasnicul pototp,
Care vine când cu trapul,
Când cu vișor de galop.

Nu mai munții nu-și înclină
Fruntea, ci spre ceruri creșc,
Piept de stâncă urând să-i țină
Înțepului tătarec.

Vreme'ncremenită'n zgură
De bejenii și restrigii,
Iarăși verși amar pe gură,
Răscolită iar te miștii?

Cufundate'n miez de țară
Prin măcel croindu-și vad,
Dese pălcuri într'o seară
La picior de munte cad.

Călăreți străini s'aruncă
De pe cai cu sprinten pas,
Hanul dă'nrcuniat poruncă
Pentru'ntrăniat popas.

Și de corturi se'nfrîpă;
Ochi vicleni privind pieziș
Iscodesc să aște'n pripă

Drum de pradă spre podiș.
Lacătul tăcerii grele
Cade sfârșat din cer;
Sună scrâșnet de oțele,
Se'năsprește glas de fier.

Vântul scos par'că din fier
Frânge firul ierbii lat,
Șuerând când mai subțire,
Când mai gros și'ntrătat.

Lacrimi pe obrazul bolții
Stelele de joc răsar;
Iși ascute fiara colții,
Iar tu dormi și n'ai habar.

Noaptea prinde să-și deșarte
Polobocul de catran.
Geme orice brad în parte,
Fiecare bolovan.

Solzii creștelor de piatră
Se zburlesc de teamă, sus.
Văgăuni de bezna latră.
Muge codrul nesupus.

Glia din străfunduri naște
Vaer, prevestind furtuni,
Ce primejdie te paște
Sat cu vetre de străbuni?

Cântul IV

(DEȘTEPTAREA)

Cine vine oare
Ca din flintă tras
Somnul să-l omoare
Noptii să dea glas?

Cine se'ncovoie
Lamă de oțel?
În cojoc de oaie
Par'căi Viorel?

Încă o clipită,
Iată-l c'a ajuns
Și din greu izbită
Toaca dă răspuns.

Fulgeră sub lună
Brațul năzdrăvan;
Muntele răsună
Strașnic sub ciocan.

Glasul care cheamă
Crește nesupus.
Somnul se destramă.
Sus române, sus!

Scoală-te cu mâna
Trează din coșmar
Vatra și țărâna
Să și-o aperi iar.

Călăreți din puste
Vin cu pasul greu,
Ploaia de lăcuste
Drumul spre podiș.

Le-am zărit în noapte
Umbrele de sus,
Încălcite șoapte
Vântul mi-a adus.

Toaca se frământă
Zvon necostenit,
Vestea și-o implântă
Ca pe un cușit.

Satul se trezește
Vuet mișcător
Brațul prinde'n clește
Furec sau topor.

Sar din pat bătrânii,
Pruncii sar și ei,
Scăpără românii
Par'c'ar și scânteii.

"Hai la trecătoare,
Vino la zăgaz
Spun tremurătoare
Apele din iaz!"

Prea sunt mulți păgânii
Și nu-i înțelept
Cu puterea mâinii
Să le țineți piept.

Ca să'nfrângi robia
Jugului barbar,
Vino, căci țaria
Șade'n stăvilari!

Crudul Han își cată
Drum de pradă'n munți
Iar năvala toată
Nu poți să i-o'nfrunzi.

Vezi ca să nu scape,
Adu-l pe poteci,
Cu potop de ape
Crunte să-l înceci".

Cine-o să momească,
Inimă de jar,
Hoarda tătarească
Pân'la stăvilari?

Cine-o să atragă
Prin deșeș de brad
Oastea lui întreagă
Spre temutul vad?

Arde ca o pară,
Crin înmire smat,
Galda bălăioară
Alergând prin sat.

Dragoste fierbinte
Trup unduitor,
Ți-a'ncolțit în minte
Gând izbăvitor.

Vorbă nici nu'ncape
Drag e Viorel,
Dar ar vrea să scape
Satul de măcel.

Frântă se apleacă,
Mișcă iute pas,
Colo lângă toacă
Dorul i-a rămas.

Când și când întoarce
Capul înapoi,
Lacrimi ochiul stoarce
Peste țiera goi.

Prea țiera fost iubirea
Scurtă ca un vis;
Clipă fericită
Floare de cais.

Se tot uită'n urmă,
Dar nu stă de loc,
Inima i-o scurmă
Tăinuitul foc.

Iarăși se ridică
Ochii ce nu mint,
Lacrimile pică
Șir de mărgărit.

Înc'odată numai
Cată îndărăt,
Albă ca și spuma-i
Înger de omăt.

Pasul și-l zorește
Pe poteci adânci;
Nu se mai zărește
Satul printre stânci.

Piere dulcea rază
Prin tăceri de scrum.
Luna luminează
Ultimul ei drum!

Coșul nopții varsă
Cenușul praș,
Cale neînțoarsă,
Jertfă de seraf.

Cântul V.

(DEZNODĂMÂNT)

Din culcuș de blănuri groase
O privește dus,
Ca frumoasă'ntr'ntre frumoase
Multe'n lume nu's!

Hanul drămuindu-și prada
I se pare vis,
Par'c'ar și Șeherezada
Dintr'un basm necris.

Ochii lupului din pustă
Cată nesățui,
Fata par'că stă și nu stă
Înainteai lui.

Par'c'ar fi de unde nu e,
Naltă ca un fum
Ridicat dintr'o cătue
Cu ceresc parfum.

Trupu-i pare rupt din stele,
Din lumină scos;
Mijlocul ca prin inel e
Tras și mlădios.

Nu-i nălucă'nșelătoare,
Nu e duh de loc,
Pieptul caldei bălăi oare
Arde ca un foc.

S'a lăsat anume prinsă,
I-a căzut în laț
Să-l atragă'n mreaja'ntinsă,
Nadă jără saț.

Dulce știe să-l alinte
Și cu ochi senin,
Prefăcăt'n rug fierbinte
I se dă din plin.

Hanul rade, Galda-și schimbă
Sila'n dezmiardări
Și'n necunoscuta-i limbă
Murmură chemări.

Imbătat de mângâiere
Și de lung sărut,
El pe sânu ei de miere
Pune-obrazul slut.

Numai ea cunoaște toate
Tainicele punți
Și-o să-l ducă spre bogate
Prăzi ascunse'n munți.

Noaptea jude risipită,
Zorii vin potop,
Geme glia sub copită
De nebun galop.

In tăcerea dimineții
Tropote s'aud.
Pe sfârșite ghemul vieții
Se deșiră crud.

Cât de-aproape-i stăvilarul,
Piatră doar s'arunci.
Indemnându-și armăsarul
Hanul dă porunci.

Galda brațele-amândouă,
După gâtul lui,
Și le ține strop de rouă
Care e și nu-i.

Pe obrații albi ca spuma
Lacrimi mari se scurg
Și deși răd zorii-acuma,
Par'c'ar fi amurg.

Glăsul ei de rugăciune
Se ridică'n cer.
Gura tace, gândul spune,
Ochii par'că-i cer:

Fă-mă de oșel,
Ca să scap bătrâna vatră
De cumplit măcel.

Știu că sus la stăvilare
Bravul meu iubit
E răpus de-același mare
Dor neîmplinit.

Dac'ășa mi-e scrisul sortii,
Dac'ășa -mi fu dat,
Doamne, jă ca'n ceasul morții
Să-l mai văd odat'".

L-au zărit și nu se'nșeală
Ochii ei adânci.
Uite-l viu în forțoteală
Colo sus, pe stânci!

L-a văzut și nu-i mai pasă,
Mâna pe jungher
Ca un fulger i se lasă
Și-apoi urcă'n cer.

Strălucește'n aer lama
Și se'mplântă crunt
Năclăind în sânge coama
Murgului mărunt.

Hanul dă'ngrozit s'apuce
Mâna ei de jar,
Inșă lama iar străluce
Și se'mplântă iar.

Ochii hanului se pare
Că se'ntorc pe dos,
Frău-i scapă din strânsoare,
Se prăvale jos.

Galda nu mai stă pe gânduri:
Sare'n gol acum.
Bat copite, rânduri, rânduri,
Sângerოსul drum.

Brațele cu dăruire
Prinse'n lut rămân.
Se'mbulzește spre peire
Lureșul păgân.

Ce cărușă năzdrăvană,
Fără roibi și roți,
Alergând la vale'n goană
Mișcă munții toți?.

Stăvilaru-i cască gura.
Urlă iazu'n toi.
Bolovani vin de-a dura;
Bârnel, puhoi.

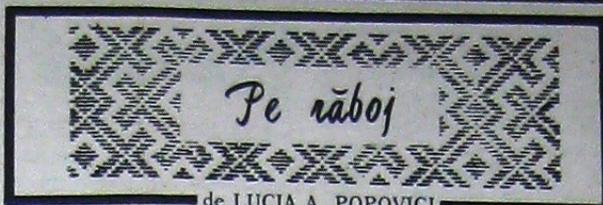
Ingrozită hoarda'ncearcă
Inapoi să dea,
Inșă viitura par'că,
Curge și mai grea.

Revărsările de ape
Spumegânde trec.
Nu-i năvălitor să-i scape
Cruntului înec.

Ca'mpăratul din poveste,
Darnic de nespuz,
Soarele de după creste
Se ridică, sus...

Și prin raza lui bălăe
Ochiul Galdei, bun,
Luminează de vâpaie
Plaiului străbun.

Sfântă jertfă de româncă,
Dăruirea ta,
Răsădită'n veac de stâncă,
Pururi va cânta. -

de LUCIA A. POPOVICI

4 SEPTEMBRIE, 1765 - s'a născut la Paris generalul și omul politic francez: Roger Damas conte d'Antigny. Sublocotenent în 1779, este admis prin influența principelui de Lignes în armata rusă și combate împotriva Turcilor la 1787-1788. În 1789 a luat parte la asediul Tighinei-Basarabia, unde s'a distins ca ofițer. Se întoarce în Franța dar pleacă din nou la 1790, ducând niște scrisori de ale marelui-Antoaneta către împăratul Leopold. Vizitează țările românești. În 1814 se afla la curtea din Viena. A murit la 3 Septembrie, 1823 la Cirey-Cote-d'Or.

8 SEPTEMBRIE, 1857 - a avut loc tămosirea mănăstirii de călugărițe: Zamfira din județul Prahova ridicată între 1855 și 1857 de către mitropolitul Nifon. A fost zugrăvită de tânărul Nicolae Grigorescu la vârsta de 19 ani.

9 SEPTEMBRIE, 1906 - Corul Reuniunii Române de cântări și muzică din Lugoj, sub conducerea lui Ioan Vidu, a concertat în Arenele Romane în capitala țării, în Parcul Filaret, cu prilejul Expoziției jubiliare. Aproape 1800 de cântăreți s'au unit într'un singur glas!

13 SEPTEMBRIE, 1918 - a murit la Château du Mesnil-Ome în Franța: Emile-Auguste Picot, profesor, avocat, bibliograf. Venit la noi, a fost secretarul prințului Carol I al României dela 1866-1868, apoi a fost vice-consul al Franței la Timișoara (1869-1872). Intors în Franța a fost profesor de limba română la Școala de limbi orientale moderne. În 1897 a fost membru al Academiei de Inscipții la Paris. A publicat numeroase studii despre teatrul francez. Despre noi: *Alexandre le Bon, prince de Moldavie*, Viena 1882; *Notice biographique et bibliogr. sur N. Milescu*, 1882; *Chants populaires des Roumains de Serbie*, 1889; *La question des Israelites roumains au point de vue du droit* 1868; *Documents pur servir a l'etude des dialectes roumains* 1873; *Les Roumains de la Macedoine* 1875; *La chronique de Moldavie de Gregoire Ureche*, texte, trad. 1877-79; *Sur Anthime d'Ivry* 1886, etc, etc. Se născuse la 13 Septembrie, 1844 la Paris.

2 OCTOMBRIE, 1854 - s'a născut în comuna Șipot, județul Rădăuți, compozitorul, profesorul de muzică, conducătorul de coruri: Ciprian Porumbescu, fiul preotului și scriitorului Iraclie Porumbescu. Dela un învățător din comuna Iliști, a primit primele cunoștințe muzicale, zicând din vioară. A urmat liceul la Suceava, seminarul la Cernăuți, urmând și cursuri de filosofie

la facultate. A luat lecții de armonie cu profesorul bucovinean: Isidor Vorobchievici. La Viena a fost elevul lui Franz Krenn și Louis Schlosser, și peste puțină vreme a fost numit profesor de muzică la gimnaziul superior din Brașov și conducătorul corului dela biserica Sf. Nicolae. Bolnav de piept pleacă în 1882 să se caute la Neri-Genova, în Italia, unde face cunoștința compozitorului Giuseppe Verdi, căruia îi vorbește cu multă căldură de muzica populară română. În 1883 se întoarce în Bucovina și moare în comuna Stupca, unde tatăl său era preot, la vârsta de 29 de ani! Viață scurtă - dar mănoasă în realizări - Ciprian Porumbescu a compus și publicat numeroase opere și studii diverse: *Craiul nou*, *Altarul mănăstirii Putna*, *La malurile Prutului*, *Cinci liturghii*, lucrări pentru pian și vioară, lieder, cântece și românești ușoare, muzică religioasă corală, etc, etc. A compus melodia devenită celebră, pe textul lui Andreiu Bârseanu: *Pe al nostru steag*, melodie cântată cu înflăcărare de toți elevii de liceu din tot cuprinsul pământului românesc. Ciprian Porumbescu a cultivat după gustul vremii și muzică ușoară de voce, dans și coruri de societate, dând acestui gen o colo-

are românească, ceea ce a fost, pentru acea vreme de o mare însemnătate. Dimpreună cu Mihail Eminescu, a luat parte activă la serbările dela mănăstirea Putna în 1871 - la 400 de ani dela moartea marelui Voievod Ștefan cel Mare, unde se adunase toată românimea, cu mic și cu mare ca să preaslăvească amintirea viteazului domn moldovean. De aci Ciprian Porumbescu a scris tatălui său:

"Tată am cântat DACIEI întregi".

9 OCTOMBRIE, 1643 - s'a născut în Caransebeș-Banat, scriitorul - poet: Mihail Halici. El însuși se intitula: *Valachus poeta*. A studiat la Sibiu, Aiud, Caransebeș și Nurenberg. Intors acasă a fost numit rector al școlii reformate din Oraștie. Ca școlar a început a versifica în limba latină, dedicând unele poezii prietenului

său: Valentin Frank von Frankenstein, bunăoară: Carmen. La 1 Iunie, 1674 a compus o odă latinească în hexametre și pentametre dedicată prietenului său: Francisc Pariz Papai, când acesta și-a susținut doctoratul la universitatea din Basilea - Elveția, unde amândoi studiau. Aceste distihuri sunt scrise cu litere latine, dar cu ortografie ungurească, însă toate cuvintele sunt de origine latină. E prima încercare de versificare în limba românească.

Dar opera cea mai de seamă a lui Mihail Halici este: *Dictionarium valachico-latinum, sau Anonymus Lugoshensis (versiunea Hașdeu)*, sau *Caransbesiensis (versiunea Gr. Crețu)*, ce se află în Biblioteca Universității din Budapesta, unde a fost descoperită de către Hașdeu în 1871. Lucrarea a fost apoi studiată de Densusianu, Gr. Crețu și de N. Drăganu, care era de părere că anonimul, ar fi Mihail Halici. Acest dicționar e de o mare însemnătate pentru istoria literaturii române, cât și pentru cunoașterea specifică a expresiei bănațene. Dicționarul cuprinde vreo 5000 de cuvinte și însemnătatea acestei publicații este, că pentru întâia oară s'a pus alături limba română de limba latină, din care prima a luat naștere. A murit pe la 1712.

12 Februarie, 1847 - a murit în Oraștie-Banat, medicul și scriitorul român macedonean: Gheorghe-Constantin Roja. Născut la 1786 în Monastir, a fost adus de un unchiu al său, la vârsta de 8 ani la Timișoara, unde acesta făcea negustorie. L'a dat la carte și apoi la trimis la Viena, unde în 1812 și-a trecut doctoratul în medicină. A practicat la Institutul de alienați și la spitalul orașului. S'a întors în Timișoara unde a fost numit medic al comitatului, etc. A publicat: *Untersuchungen uber die Romanier in Macedonien*, Budapesta, 1808, a fost primul studiu istoric asupra Românilor Macedoneni; *Măestria gliosivirii (arta ceftului) românești*, cu litere latine, Budapesta, 1809; *Cercetări despre Români de dincolo de Dunăre*, (traducere de S. Hagiadi, Craiova, 1867.)

19 Martie, 1969 - s'a stins din viață, la vârsta de 82 de ani în București, profesoara de pian dela Conservator: Florica Muzicescu, fiica valorosului compozitor de muzică bisericească: Gabriel Muzicescu, ea însăși o desăvârșită personalitate a culturii muzicale românești. Născută în Iași la 1887, a urmat conservatorul în orașul natal, trecând apoi spre perfecționare la Leipzig și Paris. Și-a închinat toată viața, cu pasiune, carierei pianistice, ajungând a fi în disciplina pedagogiei pianistice o severă, dar deosebită profesoară de culmi înalte. Numeroși au fost elevii, profesorii, artiștii ieșiți din școala ei - ea care avea darul să dibue, să desvolte talente ascunse și strălucite - bunăoară un Dinu Lipatti, dând

ÎNTREBĂRI JUSTE

-Pastorul Richard Wurmbrand, acest al doilea Sfânt Pavel al Creștinătății, are curajul de a pune întrebări juste: 1. Unde e Episcopia greco-catolică din România? 2. Au fost oare restituite instituțiile filantropice și școlile confessionale furate dela Ortodocși? 3. Dece Societatea Biblică e interzisă în România? 4. Dece e interzisă Asociația Creștină a Tinerilor? 5. La ce oră putem auzi o emisiune religioasă la Radio București? 6. Este adevărat că aproximativ două treimi din bisericile baptiste, adventiste, pentecostale, au fost închise prin "arondare"? 7. Dece conducătorii tuturor cultelor sunt impuși de către partid, înloc să fie aleși de către confesiunile respective? 8. Dece se perpetuiază odiosul sistem al informatorilor între credincioși? Dar, dincolo de

asemenea întrebări, el are și puterea sufltească de a se mira în fața hidoșeniei politicianiste din Vest. În publicația "Jesus to the Communist World", pastorul reamintește articolul președintelui Nixon (din Reader's Digest, 1964) în care acesta propunea un guvern ungurec în exil, recunoscând dreptatea revoluției dela Budapesta. Și o face tocmai în momentul când același om se duce să dea mâna cu tiranul Ceaușescu, să-l valideze, ducând în eroare neamul românesc. Intr'adevăr, pastorul are dece plânge. A trebuit să vină în America pentru a vedea unde-i capul hidrei. De va continua așa, nu va mai duce-o mult. Prigoana cea mare în contra creștinilor se apropie.

V.P.

astfel lumii, elemente de perfecțiune. Și faptul acesta a fost pentru Florica Muzicescu, de bună seamă, cea mai puternică și caldă răsplată a unei vieți închinată artei, a unui suflet ales, neatinat de micile omenești.

26 Martie, 1899 - s'a născut în Cernăuți, soprana *Viorica Ursuleac*, fiica preotului Mihai Ursuleac. După studii serioase la Viena și Berlin, a făcut o strălucită carieră de cântăreață de operă. A fost soția lui *Clemens Krauss*, pianist și dirijor.

1 Aprilie, 1905 - a murit maiorul și compozitorul *Ioan Ivanovici*. Se născuse la 1848 în Torontal - Banat. A trecut de mic în vechiul regat, unde a fost primit în armată, ca copil de trupă. Șeful muzicii Riedl, îi recunoaște un adevărat temperament muzical și-l îndrumă pe calea cea bună. Din regiment în regiment ajunge inspector general al muzicilor militare. Lucrările sale de ansamblu orchestral, pentru piano, pentru voce și piano sunt nenumărate. Cităm: *Frumosul bucket, Telefon-galop, Lina-polca, Galop militar, Frumosi ochi albaștri, Zănică, La belle roumaine, Cleopatra vals, Farmecul Peleşului, Carmen Sylva - vals, etc.* *Iar Valurile Dunării* compus în 1880, a ajuns în domeniul european, înscenat fiind la Berlin cu caracter de balet de operă. Acest vals a fost dedicat de compozitor, doamnei Maria, soția colonelului Dumitru Damian din Bacău.

2 Aprilie, 1877 - s'a născut în Lugoj - Banat: *Tiberiu Brediceanu*, fiul avocatului bănățean: *Coriolan Brediceanu*, vestitul luptător naționalist. Atras de arta muzicală din tinerețe, a publicat fiind elev de liceu la Blaj, sub direcția lui *Iacob Mureșianu*, în revista *Muza Română*, cele dintâi culegeri de muzică populară. A fost printre cei dintâi folcloriști români, care a umblat prin sate ca să culeagă această comoară națională. A studiat dreptul la universitatea din Cluj. Muzica l'a atras în Italia. Artistul *Tiberiu Brediceanu* a avut o vie activitate de organizator, îndrumător a diferite instituții culturale și muzicale. În 1919, în calitate de șef al resortului artelor din Consiliul dirigent al Ardealului a înființat *Teatrul Național din Cluj*, în 1920 *conservatorul din Cluj* și *Opera Română* fiind și director apoi președintele conservatorului *Astra din Brașov*.

A publicat: *Poemul muzicaletnografic: Transilvania, Banatul, Crișana și Maramurușul în port, joc și cântare; La țărâtoare - icoane dela țară; Seara Mare - scene lirice din ajunul Crăciunului; La seceriș*. A adunat și prelucrat vreo 2000 de cântece populare, doine, jocuri, colinde, toate armonizate pentru pian.

A fost membru fondator al Societății Compzitorilor Români. S'a stins din viață la 19 Decembrie, 1968 în București și a fost înmormântat la Lugoj.

8 Aprilie, 1871 - studenții români din Viena, au pus baza Societății academice: *România Jună*. Ea a luat ființă din contopirea a două societăți studențești existente, anume: *Societatea literară și științifică* din 1864 și *România* din 1868, care... se dușmăneau. Acela care a izbutit să săvârșască această "unire", a fost cărturarul bucovinean *Alecu Hurmuzachi*, pe atunci deputat în Camera din Viena. Din primul Comitet al Societății *România Jună*, au făcut parte: *Dr. Sterie N. Ciurcu, Ioan Slavici și Mihai Eminescu*.

11 Aprilie, 1854 - s'a născut în Galați *Ioan S. Nenișescu*, publicist și profesor. Publică de timpuriu poezii în diferite reviste. A luat parte la războiul pentru independență și eșterănit în lupta dela Grivița. Iși termină studiile în țară și la Lipsca își trece doctoratul în filosofie și pedagogie cu teza: *Die affectenlehre Spinoza's*, Leipzig, 1887. A fost deputat de Covurlui și prefect de Constanța. În 1892 a plecat în Turcia ca să cerceteze școlile românești din Macedonia și poporul Macedo-Român. A publicat: *Dela Români din Turcia europeană*, 1895. A murit la 23 Februarie, 1901 în tren.

17 Aprilie, 1941 - s'a născut în comuna Fofeldea, județul Sibiu, profesorul: *Ioan Manliu*. A urmat Facultatea de Litere din București și a fost numit profesor de istorie, latină și directorul gimnaziului din Pitești. Mai târziu profesor la gimnaziul din Giurgiu. În 1875 a fost numit profesor de limba română la Școala centrală de fete - în prima ei formă - de școală normală de instituitoare. Pentru a se perfecționa în disciplina pedagogică, a studiat și a vizitat în mai multe rânduri, metodele speciale de pedagogie din: Austria, Saxonia, Prusia, Bavaria, Wurtemberg și Elveția. A avut o mare activitate ca profesor, pedagog, scriitor, revizor și organizator. A publicat manuale de limba română pentru școlile primare și scundare.

Luase cu chirie fosta: *Casă Manuc*, pe podul Târgului (apoi strada Teilor), unde a deschis un Pensionat de fete, cu program de liceu. În aceeași clădire a funcționat de asemenea mai târziu și pensionatul de fete, din care a ieșit apoi Școala centrală de fete, cu internat și burse pentru elevele merituose. Soția lui *Ioan Manliu*, a fost dela 1853 înainte, sub-directoare la Școala centrală.

23 Aprilie, 1872 - s'a născut în comuna Avdela-Macedonia, scriitorul aromân: *Nuși Tulliu*.

23 Aprilie, 1825 - s'a născut în Heworth-Anglia, inginerul, scriitorul englez: *Charles Auguste Hartley*. În 1855 a fost chemat la Kertch, unde a executat importante lucrări de apărare. În 1857 a fost numit inginer al Comisiunii europene Dunărene și a condus și în țeles rostul Delta Dunărene. Sub direcția lui... au executat

Țernar

VASILE POSTEUCA

-Târziu, dar nu prea târziu, deoarece despre realizările frumoase se poate spune cuvânt drept oricât de târziu, vrem să omăgem truda imensă, dragostea de folclorul românesc și talentul matur și meșter în cusăturile și alesăturile românești, ca și îndemnarea în pirogravură, a Preotesei Eugenia Ușeriu, care a onorat Congresul Societății Academice Române, din August, 1969, la Washington, D.C., cu o bogată expoziție de artă populară, exponatele fiind în cea mai mare parte truda mânilor și visul sufletului ei. Recent licențiată a unei universități americane, Eugenia Ușeriu și-a prezentat expoziția printr-o foarte informativă conferință în limba engleză. Știm că d-na Ușeriu a făcut ambasadorism românesc în același câmp de preocupări și'n America de Sud. Mulțumindu-i și omăgindu-i visul și truda, ne mângâiem că i-am putea aduce un licăr de bucurie și recunoaștere, în camera de spital dela Pittsburgh, Pa., unde se chinuie să biruie fracturi, de pe urma unui grav accident de automobil. Fie ca din adâncurile comorilor noastre de artă populară, să-i vină putere și curaj nou pentru a-și servi credința și plini foamea de artă și de absolut.

-Ni-s'aseamănă povestea... Ne trece ca o sabie aprinsă prin inimă, declarația d-lui *lancu Zissu*, membru al Comitetului Național Român și delegat în ANEC (Adunarea Națiunilor Europene Captive): "Luptăm cu comuniștii pe de o parte și cu prietenii și aliații noștri pe de alta, ca să-i convingem că o parte din metodele lor, strategia lor și tactica lor, nu este întotdeauna adecvată obiectivelor noastre". Ca om politic, dacă citatul este exact, d-l *Zissu* e preacaut și cumpănit. Dar tocmai

importantele lucrări, care au deschis calea vapoarelor de trecere din mare în Dunăre, punând astfel gurile marelui fluviu, în stare de a aduce foloase navigației. În 1870 întocmise un plan, pentru o dublă linie ferată între Iași și Galați. În 1872 a fost numit inginer-conseil la Comisia dunăreană. A publicat: *The Delta of the Danube; Les voies navigables de l'Europe, Paris*.

24 Aprilie, 1877 - s'a născut în Langenthal-Berna, în Elveția: filologul, doctor în filosofie, profesorul: *Karl Jaberg*. A funcționat ca profesor de limba franceză la școala cantonală din Aarau, la școala superioară de fete din Zurich 1906; profesor de lingvistică a limbilor romane la universitatea din Berna 1907. S'a ocupat în special de limbile: franceză, italiană, cât și de limba română. La 29 Mai, 1939 a fost numit membru al Academiei Române. A publicat: *Sprachwissenschaftliche Forschungen und Erlebnisse, Paris-Zurich 1937; Sprach und Sachatlas Italiens und der Sudschweiz, Zofingen, 1928*.

această amură a măsurii, lasă să se vadă dedesubt șivoiul de lacrimi și de indicibilă amarăciune, de a fi fugit de comuniști ca să dăm de protectorii și validatorii lor aicea în America. Pe vremuri, ajunși în ghiarele *Marei Porți*, Moldovenii și Muntenii își dădeau seama de perspectivele luptei lor creștine și de dreptatea lor de acasă. De aceea cei mai mulți dintre ei, înloc să primească jocul, preferau să plătască cu capul și cu inima. Și au plătit până ce ulciorul de lacrimi și de sânge s'a umplut și s'a revărsat. Credem că la ora actuală nu sunt mulți Români să vadă drama neamului nostru mai clar decât compatrioții noștri din Comitetul Național. Tocmai pentru că sunt umiliți în amarica situație de a da alarma în fața unor orbi. Iată dece exilul de azi devine ieremiadă...

-Intrigă și desgustă, de multă vreme acum, foamea de morminte, a politrucilor. Morminte din exil. Pe cele din țară le au. Le pot distruge și batjocori cum și când vreau.

Umbă acum ca hienele după morminte și coșciuge din exil. Cutare "văduvă veselă" și-a vândut momântul soțului pentru blidul de linte al unei pensii la București (ori poate trimisă în Elveția). Am auzit de lupta crâncenă ce s'a dat pentru reținerea momântului lui *Enescu*, știut fiind că el s'a opus cu tot geniul lui, ororii comuniste și satanicei trădări dela București. Recent, ni-i dat să îndurăm profanarea momântului din Cleveland al lui *Aron Cotruș*. Întâi s'a lingușit pe lângă crucea lui *Aron Cotruș* "mai micul său frate întru ale literaturii *Valeriu Anania*", făcându-i o slujbă. Iar dela doamna *Brezean* din California ne vine vestea că un politruc, *Pușcaș*, plimbăreț reserist prin loboda vestului, umbă numai decât să pună mâna pe tot ce-a rămas dela marele bard naționalist și creștin: manuscrise, haine, plăci de patefon. Cum cunoaștem ipele și pe lucrătorii din via lui *Satan*, nu ni-i greu să legăm firele între zelul "spălătorului la creier" și *antislujba* maimicului întru ale literaturii. Iată orori care ne cutremură.

Ne rugăm lui *Dumnezeu* ca să nu se găsească și vânzători de morminte între frații noștri din America. Cei ce l'am cunoscut și urmat pe *Aron Cotruș* știm bine că el dorește întoarcerea în lutul Patriei. Dar nu sub hidoasa tiranie a comuniștilor. Nu dus pe umere de trădători satanizați, nu smugluit de către mișelnici agenți ai lui *Ceașescu*. Înțelegem că rachiticii dreptății ling și rod var și de pe morminte, că-i muștră până cu sânge pe care o mănâncă, dar vrem să se știe că cei din morminte se întorc cu scârbă și revoltă în fața unor asemenea profanări și pervertiri. Lăsați morții exilului să se odihnească un pic, necrofiorilor. Nici coto-băutul prin morminte, nici furarea și cumpărarea lor, nu vă va scăpa din blestemul

prăbușirii, maimicilor întru neomenie. Și fiindcă suntem la poezie. Nu există poezie fără dreptate națională și fără *Dumnezeu*. Și e adevărat că numele ni-se pot *caocografia* (ni-se judecă piruetele neîndemănate, nu dreptatea sfântă pentru care mânuim spada), dar aci e vorba de suflete sacrografiate, de o cumplită satanizare. Meșteșugul "poziției de demascare", învățat în Aiuduri și aplicat asupra unei întregi generații de luptători cruciați, e acum adus în Vestul încă liber. De lângă crucile celor ce ne-au fost și ne sunt stâlpi morali și spirituali ai exilului, strigăm cu mânie și supremă indignare: îndărât, *Satan*.

-Nu ne scapă, ne plac articolele de fond din "*Unirea*", gazeta ARCA-ei. Le semnează *John Halmaghi*, venit întreg, minunat pregătit din academiile închinătorilor din țară. Biblioteca la Universitatea din Pittsburgh după ce și-a luat un *cvenitMA (Master Degree)*, *John Halmaghi* cutează adevărul, scrie frumos despre experiența Aiudurilor și Zarcerilor. Li ținem deschise coloanele DRUM-ului. Subliniem editorialele din UNIREA (Conferința Fricii, O nouă societate, etc.) tocmai pentru concluziile smerite creștine asupra istoriei și vieții. Un intelectual care mărturisește pentru *Hristos*. Făcându-i loc de cinste și răspundere la masa redacției, frații noștri Catolici dovedesc că au înțeles adânc semnele vremii. Născut în Statele Unite, dar crescut în marile tensiuni ale României dintre 1930-1962, credem mult că *John Halmaghi*, cu splendida pregătire intelectuală și sufletească de care dispune, va putea deveni adevărată verigă între lanțurile generației noastre pline de moarte și sânge, și între brățile de aur ale libertății americane.

-Puțini cunosc confesia lui *Lenin*, pe patul de moarte, când se chinuia să moară (nu să omoare): "Am făcut o mare greșală. Scopul nostru principal era să dăm libertate unei mulțimi de popoare. Însă metoda noastră de acțiune a creat *rele mai mari și oribile mase*. Tu știi că coșmarul meu mortal (ucigător) este de a simți că mă pierd într'un ocean de sânge, venind din milioane de victime. E prea târziu să mă întorc (să mă schimb) acum, dar pentru a ne salva țara noastră, Rusia, noi ar fi trebuit să avem zece oameni ca Sfântul *Francisc de Assisi*. Cu zece oameni ca el noi am fi salvat Rusia". Dar teribila armă a urii marxiste și comuniste a fost luată în mâni tocmai de aceia care nu vreau "zece oameni ca Sfântul *Francisc*", ei își închipuie că pot dobori mesajul dragostei cristice prin mesajul urii comuniste și al antagonismului de clase. În loc de zece ca Sfântul *Francisc*, anticriștii vor să crească miliarde ca *Stalin* și *Gheorghiu-Dej* ori *Ana Pauker*. Comunismul nu se menține prin propriile sale puteri, ci e mănuit diavolește și mișelește de alte puteri secrete, ce au pus stăpâni pe multe poziții

cheie din conducerea lumii. Până nu vom vedea această amară realitate, vom băjbăi ca orbii, prin întunec. Ne trebuie dragostea și dreptatea lui Hristos, nu materialismul și secretoșeniile mafiotice ale anticriștilor.

— În publicațiile literare din țară totul e pietrificat în slogan de teroare partinică. Totul e desecrat de minciuna sfruntată a unei neomenii fără egal. Prin politrucismul etanșat nu pătrunde taină, nici mirare de cer. Recent îl citeam pe Geo Bogza poetizând cu nerușinare de metodele pavloviene, fără să-și dea seama că vorbește de funie în casa spânzuratului. Lângă dumneata tovarășului Geo, s'a spânzurat Nicolae Pătrașcu, tocmai fiindcă a fost ucis sufletește prin metoda pavloviană a spălării la creier, aplicată de partidul dumitale unei întregi generații de luptători, de oameni rari și integri, care ar fi vrut să moară, dar au fost oprii să moară fizic, răvășindu-li-se mintea și satanizându-li-se sufletul. El s'a spânzurat tocmai din cauza metodelor pavloviene și a uricunii rusești care te-a adus pe dumneata și pe toți ciolovecii dumitale la putere, laucidere și crimă. Ai fi putut recunoaște că sinuciderea fizică a lui Pătrașcu a dovedit că chiar din spălarea la creier oamenii își vor putea reveni. Și ai mai fi putut dovedi că ești om, dar se pare că e prea târziu. La fel, satanizantă-ni se pare sărbătorirea lui Liviu Rebreanu, de către literaturii reconsideratori. Laude și fraze bombastice începând cu *ci*, ca să calce ca'n străchini peste orice, cu furia nebunului și a trădătorului care mănâncă naționalism cu linguroiul mai spațios decât oceanul atlantic, pentru a da'n Miorița și'n Meșterul Manole și a sfârși în "*cei 1100 dela 1907*". De data aceasta semnatarul e Al. Căprariu, deci un căpar și politruc ordinar, care nu vede lacrimile din fețele țăranilor de azi, rămași fără sfoară de pământ, murind de foame. Scriind "1907". Liviu Rebreanu nu s'a gândit că niște nemernici venind din Moscova vor aplica în felul acesta dreptatea omenescă. Ne crapă capul, tovarășe Geo Bogza. Lui Căprariu nu are ce-i crăpa, că el e nou. Și nouii nu mai au cap. Dar dumneata care scria odată că-ți crăpa capul de mizeria Moșilor, de sărăcia din Dobrogea și de necazul din Bălțile Dunării, dumneata ce mai zici? Cum ți-ai, când metafizezi metodele pavloviene? Se vede că metodele te-au afectat adânc. Acum scrii și nici nu-ți pasă. Mă tot neliniștesc că este un politruc satanizat și printre noi, aicea în Vest, cu haină de preot, care tot prin Miorița și Meșterul Manole o ține. Poate va binevoi și politrucia să să ne conferențeze cândva despre efectul metodelor pavloviene, pe care le-a aplicat cu asiduitate în Aiudurile și Zarcele din țară. Când lucrezi trădare și vezi sângele trădat în dărâbul ce-l infuleci în soarele dela Nassau, îți vine cu siguranță a scrie cum muria o frunză prin Oltenia.

Ba te isbești cu nerușinare chiar în Miorița, și-l iai de aripa de șindilă chiar pe chinuitul meșter dela Argeș. . . Minciuni. Sfruntare. Și noi cerem lucru tare simplu: întorcerea la Dumnezeu.

— Patru compatrioți dela Paris: Nicoară Beldiceanu, Manole Bogdan, Grigore Filiti și Mihai Korne, au prezentat Societății Academice Române, în Congresul dela Washington, din anul acesta, următoarea "LUARE DE POZITIE": "Nu pot să alegă și să fie aleși în conducerea Soc. Acad. Române persoanele care colaborează cu organele Republicii Socialiste Române. Prin colaborare înțelegem: 1. Acceptarea invitațiilor oficiale în R.S.R.; 2-Manifestările în public în R.S.R. (orale, scrise, etc.); 3-Sprijinirea oricărei acțiuni de propagandă în favoarea regimului de dictatură din R.S.R.

Congresul dela Washington a primit foarte favorabil aceste propuneri, dar a amânat decizia în această problemă pentru o viitoare adunare generală extraordinară a Societății, care se va ține în 1970. Știind cum și pentru ce a fost înființată Soc. Acad. Române, noi subscriem integral finalul scrisorii celor patru: "Neluarea în seamă a acestor considerente duce la desființarea Societății Academice Române." Credem că este foarte bine ca să se prevadă în Statute și Regulamente că politrucii, oricât de numeroși ar putea deveni ei printre noi, în acest Vest care o ia morțiș spre stânga, nu au dreptul să conducă (adică săucidă) acest splendid for al spiritului și al culturii românești în exil. Nu vrem cultură cu orice preț, ci numai pentru a spune adevărul și a ne face liberi. Pentru a ne mântui în neam și Dumnezeu. Ne bucură acest gest al celor patru frați de curaj și omenie.

— Din circulara No. 16 a Institutului de Cercetări (Biblioteca Română) din Freiburg, Germania: "Reprezentanții Statului ne-au dat în mod solemn asigurarea că vor aduce o contribuție însemnată la cumpărarea localului. Contribuția aceasta va fi în raport proporțional cu aportul inițial, adus prin contribuția Românilor din Exil. Până în prezent s'au colectat 80.000 DM. Este necesar însă ca aportul nostru să fie de cel puțin 100.000 DM., pentru a avea un local propriu. În acest moment crucial, moment care trebuie să asigure în viitor stabilitatea și durabilitatea Bibliotecii și Institutului Român de Cercetări din Freiburg, îndreptăm din nou un apel stăruitor competițiilor și prietenilor noștri cu dare de mână, solicitându-le concursul pentru a atinge scopul propus mai sus." Adresa: Directorul Virgil Mihailescu, Mercystrasse 24; 78 Freiburg, West Germany.

— Intre bucuriile adevărate ale Congresului dela Washington, D.C. a fost, pentru noi, și întâlnirea cu distinsul ziarist și pictor român Dumitru Danielopol. Convins anticom-

unist și protagonist al ordinii naturale, acest om ne-a regalat cu prezența unei opinii lămurite și definite, cu câteva șuete de toată incisivitatea și splendoarea. A venit pentru că avea un punct de afirmat și apărut. A spus totul deschis, a stat drept ca o spadă de Toledo, între ÎNVĂRTECUȘ și sfințele datorii ale ceasului de față. Ca ziarist e mult apreciat și gustat într'un întreg releu de ziare americane, scoase de "Unjon-Tribune Publishing Co." din San Diego, California. Un om de mare talent care se exprimă sus și tare, nu cu "poarta oficială", stângistă și coexistențialistă, ci cu o Americă creștină, conștientă de pericolul de moarte al comunismului. Un condeier al unei atitudini. FREEDOM FOUNDATION l'a răsplădit cu "George Washington Honor Medal". Noi, cu admirația și un cuvânt bun.

— Un NEGATIV din care cândva, undeva, ne vom scoate și strecura pozitivul unei smerite biruințe. Pacostea agenților, a vânzătorilor, a lipitorilor și vârlugilor care ne sug sângele, ne lovesc, ne calomniază pe la autorități, răstălmăcindu-ne scrisul de-a'ndoasele, făcându-ne viața amară. De la vizita președintelui Nixon în România, acești agenți au devenit de-o frenetică obrăznicie. În amenințate pe luptători, la telefon, chiar cu "cadavrul care va fi găsit în șanț, cu cuțitul în spate". De fapt, ne-am obișnuit cu aceste imense lepre. Pe spatele fiecărui luptător cinstit, se umflă zece lipitori ale agentlăcului și trădării. Și e mereu semn într'asta că suntem pe drumul adevărat. Că ne facem datoria de oameni. Yrem numai ca acești "frați" să știe că ne uităm în ochii lor cum trebuie. Vă nimiciți, fraților. Nimenin' a biruit pe căile mișeliei, cu armele urii, calomniei și asasinatului moral sau fizic.

Primum scrisori dela Radu Gyr, Const. Noica și alții, prin niște patente lichele, ca să ajutam neamul. Și ceva, în adâncul inimii, se intoarce pe dos, începe a pune întrebări. Cum să ajutam neamul? Trădând? S'a schimbat ceva, dragă domnule Radu Gyr? E. Ceaușescu gata să-l slujească pe Dumnezeu? Poți, Matala, sfânt idol al poeziei mele, să-mi citezi un singur exemplu, în scris, unde Ceaușescu a afirmat existența lui Dumnezeu și Taina lui Isus Hristos? Unde să ne întorcem? Voi, aceia care ați cuvântat atât de splendid despre moarte, de ce nu ne-ați predica un pic și despre dreptul de a muri frumos. Noi nu avem nevoie de biruință. Ne-am învățat a birui prin pierderea tuturor bătăliilor. Dar voi unde stați? De mă veți putea ceti vreodată, încetați. Cereți, să vi-se dea onoarea morții. Cu aceasta generația noastră, a lui Ionel Moța, și-a încheiat misiunea pe planetă. Nune desamăgiți. Vă rugăm cu lacrimi amare. Fiți tari. Est tempus morendi. E timpul de a muri cu demnitate, frumos. Ca Ionel Moța.

Paravanul de Intunec

Am distilat
la focul resemnării arzătoare
picăturile de chinuri adunate'n taină
Și-am separat pe rând,
în cupe,
aspre de uimire,
sufletul mineralului, purtător de timp;
recunoscut-am apoi minciunile sângelui,
abur colorat,
orb lăudător de îndemnuri.
Rezidiu: cristale pământeste, amintind
ciudate fructe crescute din oasele martiriului,
din care, uneori, nebănuitor,
am gustat și eu.
Incurajat de neașteptatele înrudiri,
am împins de-oparte un paravan întunecat,
păstrat alături, de ani,
ca propria-mi umbră,
de-oarece, de-acurmezișul, cu roșu,
era însemnat: "eu însumi"!
Și iată,
pe-un firmament din praf de stele
am putut ceti: "Așteaptă!
Încet, cu grijă, îți voi deslega ochii,
spre a mă cunoaște!"

VALENTIN CANTOR

CĂRȚI PRIMITE LA REDACȚIE

1. Institutul Român de Cercetări (Freiburg, Germania): Buletinul Bibliotecii Române (Vol. I., an. V), serie nouă, 1967-1968. O importantă serie de studii și documente românești, semnate de: R. V. Bossy, Gino Lupi, Hans Diplich, D. Găzdaru, Erich Prokopowitsch, I. G. Dimitriu, Eugen Lozovan, Vintilă Horia, Vianor Bendescu, Lucia A. Popovici, I. N. Manzatti, Const. Papanace, Socrate Liacou. Ne oprim un pic, cu bucurie și recunoștință asupra destăinuirilor lui Vintilă Horia: "Oameni din "Gândirea". Ne fericește mai ales concluzia articolului. Incolo nu știm ce am prefera. Preferăm tot. O admirăm pe Lucia A. Popovici, această superbă vestală a simțirii și bunului simț românesc. Subliniem munca de titan a lui Vianor Bendescu, cronicarul cultural al Bucovinei. Omagiem munca limpede a profesorului D. Găzdaru, ambasadorul românismului în America Latină. Și, în cele din urmă, cu apăsare, și cu sfială, tocmai fiindcă îi cunoaștem aversiunea față de laude și complimente, am vrea să menționăm truda aceluia care-și plinește viața, scriind ultima vocală de splendidă ctitorie, la Freiburg: Profesorul Virgil Mihailescu. A fost atacat că-și spune profesor. Nu-și spune el. Îl spunem noi, aceia care avem dreptul să conferim titluri pentru sfinte merite. El e cu adevărat profesor. Și așa va rămâne în chinuita noastră istorie. Pentru că ne-a învățat pe toți cum se face, cum se cîtorește, cum se zidește un destin și o viață de om într'o mănăstire de cultură și crez. Recent l'am văzut atacat pentru că a venit politruc la aniversarea de 20 de ani a Bibliotecii. De aceștia vor mai veni. Ei invadează tot. Cumpără și fură morminte. Profesorul Mihailescu va rămâne însă ceea ce este și a fost: ctitorul dela Freiburg. Un mare exemplu pentru generațiile ce vin.

2. Const. Papanace: Sur la minorité aromaine (macedo-roumaine) dans les Pays Balkaniques. Extras din Biblioteca Română, Freiburg, 1968. Un mare dascăl și luptător aromân, își apără neamul de-acasă. Și ceea ce e mai frumos, e că-d-l Papanace cuprinde în ipima sa tot românismul, până'n cele mai înalte culmi de vis și jertfă ale generației noastre. Prezența unui amarnic destin în Balcani. Nu putem face alta decât recomanda cu căldură cetirea acestor studii și fierbinți pledoarii. Păcat că d-l Papanace nu crede, nu poate, crede în Dumnezeu. Drumul interior nu i-ar strica deloc. Absența experienței mistice e o mare nenorocire la un asemenea temerar și jertfelnic luptător. Și nu există biruință, pentru nimeni, înafara lui Dumnezeu. Ne-am bucura imens să auzim că suntem greșiți, că întâlnișea, pe drumul Damascului, s'a întâmplat. Ar fi o veste care ne-ar pune în genunchi.

3. Originalidad y sinceridad en la poesia de amor trovadoresca. Instituto de Filologia, la Plata, 1968. Cu emoționantă atenție, profesorul D. Găzdaru ne trimite acest studiu al unui ucenic al său, pentru a marca o realizare, o prezență românească în lume. Pentru aceasta și multe alte motive, credem că profetul Americii Latine e d-l Găzdaru și nu vorbăritul George Uscătescu, care s'a uscat și a murit (moartea cea fără înviere). Facem pas de pas, în lume, numai din adevăr și lacrimă. Și, cumva, mi-se pare, d-l Prof. Găzdaru, știe de taina lui Lăcrimuş, din basmele copilăriei. Nu gloria, ci adevărul. Nu umflătura egotistică, ci taina neamului și a aceluia care și-a ales uniformă de culoarea primăverii și a codrilor, când lăstăresc nădejile. Credem că Românii sunt foarte prezenți în Crucea Sudului.

4. Sărbătorile verii și ale toamnei în România. (Die Feiertage des Sommers und des Herbstes in Rumänien). Extras din "Zeitschrift für Balkanologie" (1968). Un splendid studiu al confratelui nostru Octavian Buhociu. Unul care trăiește mistic taina românismului. Nu avem nici timpul nici locul unor comentarii largi, cum s'ar cuveni, dar ținem să scriem cu mare rețineră în rădăcinile folclorului, în acel nivel pe care l'au intuit deplin Aiudurii și Zarecelor, cei dela Canalele Morții și din Stufuri. Aceia care au cedat presiunii pavlovismelor și zombismelor, ajunși la limita oricărei îndurări omenești, și care pe urmă s'au mântuit cu ștreang, punându-l cu ostentație, pe masa lui Dumnezeu. Octavian Buhociu ține să rămână un cărturar de omenie. Și faptul acesta ne umple de mândrie. Interpretii fenomenului cultural românesc se întorc mereu la "Gândirea" și la "Axa". Iși dau seama că chiar în cultură, spiritul de jertfă românească e esențialul.

5. Spălății la creier: Radu Gyr, Nichifor Crainic, N. Crevedia, Dumitrescu-Borșa, Virgil Carianopol, et comp., ne ceartă mereu, ne fac să plângem și ne aduc aminte. Și nu numai poezii. Ci și marii educatori militari (de-o pildă: Colonelul Ilie Crețulescu, dela batalionul 2, Infanterie Ușoară, Rădăuți). Ne aduc aminte și ne îndreaptă pe drumul cel bun. Pe care, ei nu-l mai pot bate. Ceva s'a rupt în ei. O coardă care dădea'n rai și etemitate. Ne dădăcesc prin Glasul Patriei (în fapt: al Trădării). Desigur, ei o fac sub presiune și noi avem datoria să interpretăm totul prin prisma libertății. Dar faptul în sine rămâne trist. Ceva de codru fără haiduci și de spunere fără adevăr, fără acel fior sfânt al tainei, care odinioară ne făcea să credem că moartea e "ceea mai sfântă nuntă dintre nunți."

ADMINISTRATIVE

Confirmăm, cu sincere și calde mulțumiri, primirea între 15 Nov., 1969 și 1 Feb., 1970, a următoarelor abonamente și donații, în ordinea în care ne-au sosit:

(1)-Lucia A. Popovici \$10.00; (2)-Al. Fonta \$10.00; (3)-Alex. Ungureanu \$5.00; (4)-Vasile Jederean \$10.00; (5)-Elena Iosif \$5.00; (6)-Iug. Ion Cepoi \$10.00; (7)-N.N. \$10.00; (8)-Stan M. Popescu \$10.00; (9)-Eugen Barsan \$10.00; (10) Alex. Blaga \$10.00; (11)-Doina Oșteanu \$10.00; (12)-Gh. Bocioaga \$10.00; (13)-N.N. Venezuela \$25.00; (14)-Moc Mladin \$10.00; (15)-John Simicin \$10.00.

*SUB TIPAR, în colecția revistei DRUM se află volumul "POEME DIN INCHISORI", din care am publicat în numeroase trecute câteva bucăți. Apariția acestui volum, va marca, fără doar și poate, un adevărat eveniment literar, iar valoarea lui istorică și documentară, nu mai poate fi pusă la îndoială de nimeni.

Mărturii

-Curios lucru este că tocmai când eu am supărări și necazuri, vii tu cu vorbe și îndemnuri frățești, nu numai în scrisoare, dar chiar și'n DRUM. Ce este aceasta și cine o rănduiește? Dumnezeu? Trebuie că sunt slujitorii lui, spiritele bune, care în permanentă luptă cu răul, trimit mângâiere și alinare. Este acest conflict în cosmos, pe care-l văd tot mai clar în gândirea și simțirea mea. Și asta nu e ceva recent. În toată viața mea am avut acest sentiment, această intuiție, pe care, din LIPSĂ DE TIMP, le-am îngropat, la care ajunsesem prin sensibilitatea mea. Îți mulțumesc pentru ultimul număr din DRUM pe care l'am citit cu mult interes, încât uneori mi-am putut spune: aicea s'a gândit la mine. (V.P.)

-Situația în țară este mai incertă și mai înourată ca oricând. Și eum'am s'bătut să obțin permisiunea ca mama să mă poată vizita. Niciodată versurile lui Coșbuc nu mi-au fost mai dragi decât cetind rândurile mamei mele. Pe lângă faptul că foarte de tânăr a trebuit să-mi părăsesc țara și pe cei dragi, am plecat ca un om "infirm". Infirm, în sensul complexului psihic cu care am intrat în lumea libertății. Cu sufletul chinuit și otrăvit de filosofia comunistă, de meschinăria și mizeria morală a vieții cotidiene de acolo, mă simt cu sufletul anchilozat, INFIRM de a mă bucura sincer de frumusețea vieții și a libertății. Am numai 21 de ani, vorbesc șapte limbi străine, am studiat în linii mari multe domenii de tehnică și viață, și acum mă simt fără prieteni, fără siguranța de a-mi realiza idealurile. Mă simt la o mare răspântie a vieții." (C.I.)

-Azi am primit o scrisoare lungă dela soția lui Grigore Mandriș. A dat o parte din biblioteca soțului ei, Bibliotecii din Freiburg. A fost în țară ca să ducă cenușa lui Grigore, și avăzut pe ultimul frate, Tudor, și pe sora lui, care, cu trei copii a fost deportată în Siberia. Timp de 18 ani au trăit în puștiurile și frigurile Siberiei. Zice: "Ce am auzit este de nedescris". Eu ureau, dimpotrivă, ca ea să scrie, să descrie. La Cernăuți nu e deschisă decât o singură biserică. În palatul mitropolitan au instalat o parte din universitate, iar în Catedrală au un depozit de mărfuri de tot felul. În Palatul Cultural nou, clădit de Grigore, ca ultim președinte al Societății pentru Cultură, este acum sediul armatei roșii. (L.P.)

-Parisul cu intensă lui activitate intelectuală nu mă poate face să uit laborioasele noastre strădăni de la Washington de a da un sens vieții noastre din exil, prin păstrarea crezului în valoarea culturii românești de ieri și de mâine. M'am întors cu convingerea că mai sunt destui oameni peste graniță care vor putea salva dela pieire mult din valorile conștiinței naționale. Sunt

bucuros că și-ai legat numele de luceafărul poeziei românești, căreia ai reușit să-i descoperi și atribuiri noi înțeleșuri. (C.M.S.)

-A fost superbă întâlnirea la Congres, unde ne-am improspătat sufletește, și pe lângă verificarea certitudinilor noastre, am avut și prilejul să ardem încă odată, făclile din taințele sufletului. Congresul a fost o substanțială revelație culturală, mai ales în potențele de viitor, dacă vom putea crea și întări o ipostază americană. (J.H.)

-Mă bucură opiniile tale favorabile cu privire la Congres și la întreaga manifestație a Societății în America. Mă bucură fiindcă știu că nu ești om de vorbe ceremonioase. Nu și mai spun bucuria serilor din Căminul dela Washington, din casa Chiacu, de pe la diseritele restaurante, cu glume, cântece par'că din preistorie, cu o regășire frățească pe care n'am s'o pot uita niciodată. La Paris se vorbește de o luare de poziție a revistelor și instituțiilor culturale din exil, față de dialog, și dusul în țară al unor intelectuali. (M.P.)

-Știu că vă este dor de țară și de copii. Dar să știți că nu s'a schimbat nimic. Nici un progres. Aceleași cozi și aceleași magazine. Lipsă de politețe, etc., etc. După patru ani, aveam speranțe că poate, poate lumea a devenit mai occidentală. Nimic. A două oară nu mă voi duce atât de curând. Prefer să văd Europa. (M.G.)

-În legătură cu recomandările de lectură, recunosc că am mari lacune. Lucrările Sfântului Augustin nu le-am putut găsi în bibliotecile răvășite de primitivismul comunist. Poate nici eu n'am știut unde să aplez. Mă interesează să aflu "The Divine City". Voi porni pe urmele ei. La fel mă cheamă "Historie et Utopie" a lui Gioran. Vi-se va părea puțin straniu că dau o interpretare proprie semnificației publicării într-o revistă, fie ea și de atitudine netă. Am puțin sentimentul că publicând o scrisoare deschisă, se pierde ceva din dramatismul ei, dar, totuși doresc, să se adune bunăcredința, energia și prevederea conașionalilor, pentru a da viață ideilor, necesarului. (V.C.)

-Mă bucur totuși că "Șeicaru" și-a sosit. Are calități rare: o memorie formidabilă și o mare putere de muncă. Îmi pare bine că Congresul a reușit, că n'a fost pârșială. Ce rău îmi pare că nu te-am auzit. Vei scrie despre subiectul tău? Iată 5 soște. Cu ștersături, cu cărpeli, dar merge. Mă bucur că mai sunt oameni ca Danielopol și Brutus Coste. Să ne trăiască. Am vești tragice despre țărănul nostru. (L.P.)

-Știi tu ceva despre primul Român sosit în America. Sever Pop, în car-

tea lui, soasă de soția lui Alexandra (Limba română, romanitate, românism, Belgia, 1969) spune că nu se știe care a fost primul român în America, că de-abia în 1848 au început primele imigrări. Eu am o însemnare că primul român american ar fi fost transilvăneanul Domian Samuel, născut pe la 1720. A fost preot și a colindat pământul. În America a învățat meseria electricității cu Benjamin Franklin. (L.P.)

-Când am fost solicitat ca translator pentru oficiul de muncă, am avut de tradus cu fiecare viață și datele personale povestite, de parcurs o tragedie de om, ce depășește cumult în dramatismul ei multe bucați de literatură sau filme. Bineînțeles că fiecare viață are dramatismul său, care în cele mai multe cazuri se pierde în singurătatea și individualismul fiecăruia. Dar atunci când tragedia unor destine se împletește laolaltă cu nenorocirea unei colectivități, totul apare copleșitor și îndeamnă pe cei ce o cunosc la încercările cele mai disperate, stingând în mod mizerabil, jocul oricărui ideal. (C.I.)

-Mi-a plăcut definiția simplă și grea totodată ce-o dați misticismului. Remarca, prea întrecută făcută "ȘI A ÎNVĂȚA MURITUL" mi-a amintit mic insumi unele gânduri asupra acestui subiect. Majoritatea compatrioților noștri ocoleșc acest subiect, considerându-l de prost augur, cașicând o atitudine de ȘTIUT ar aduce o amănare față de problematica în cauză. Întreaga cultură s'ar maturiza, s'ar căli împotriva eroziunii timpului și a frivolităților, privind față, curajos, complexul "pragului" (moartea). Nu sunt mai grave, mai derutante MORTILE VII care mișună printre noi? (V.C.)

-În Toronto au sosit mulți din noii refugiați, însă nu vor să se arate în mijlocul nostru. Cei veniți de anul trecut s'au și arătat cine sunt. Câțiva cumsecade. Restul însă, aventurieri sau trimiși de regimul din țară. Și unii-aventurierii, și alții-trimișii, caută să ne facă greutăți, să ne înșele, să-și bată joc de noi, după ce i-am primit frățește și le-am fost de ajutor când au sosit. (N.B.)

-Admirație pentru modul perzistent în care vă apărați convingerile, rezistați pe poziția de luptă, națională, cu tenacitatea omului încercat. Concesiilor cerute de unii "dialoguri cu țara", le-ați opus un hotărât NU. Pteocuparea Dv. de căpetenie este ca Românii aflați în diasporă să-și

păstreze caracterul etnic și să nu-i uite pe frații de acasă. Vă privesc cu dragoste, pe linia verticală, de unde răspândiți lumină și încurajați lupta pentru binele neamului românesc. (R.M.)

-Ai dreptate. Drumul către regăsirea în alții trece prin REGĂȘIREA ÎN SINE. Nu să te cunoști, cum spunea Socrate, ci să te găsești, adică SĂ FII. Noi nu putem străpunge zăbranicul necunoscutului decât isgonind mai întâi necunoscutul dinlăuntrul nostru, adică vidul, teama, frica de a fi cu adevărat. Odată înlăturată această frică, această abdicare, această jugă de răspundere, de imensa răspundere de a fi, totul devine limpede, ușor. Drumul către inima altora ni-i deschis atunci. Din acea clipă ești una cu DRUMUL prin care logosul se intrupează și ia chip omenesc, devine adevăr trăit. Cum bine spui, sufletul care s'a găsit "știe de ferme-cătoarele nuanțe ale firii și bunătății divine". (C.M.S.)

-Sunt numai parțial de acord cu Dv. în ceea ce privește "ruperea umană" dela Aiud. Cei care-l pot judeca pe Pătrașcu sunt numai acei care au suferit alături de el până la sfârșit. A fost un chin inuman, la care omul în limitele lui normale, nu poate rezista. Nimic nu-i mai putea salva de la cădere pe deșinți, decât moartea care a refuzat să vină. El nu a făcut o trădare. Când el s'a prăbușit CĂDEREA ÎNCHISORII era un fapt împlinit. Deslegarea lui a fost un act formal. Dacă s'a sinucis, nu s'a sinucis DIN CĂINȚĂ. S'a sinucis când a simțit, într'un moment de revenire, că sufletește deja murise. Actul său este o NERECUNOAȘTERE a crimei comuniste. Păcat că nu a făcut acest gest înaintea deslegării, dar Vă asigur eu, care l'am privit pe Saton printre grații, că nu i-ar fi permis sinuciderea, înaintea distrugerii sufletești. Dacă Dumnezeu nu se va trezi într'o bună zi, nici Dv., și nici unul dintre cei ce știu puțin, nu avem de ales decât între sinuciderea fizică (mult preferabilă) și înfiorătoarea sinucidere sufletască. Am cunoscut mulți deșinți care s'au sinucis sufletește. Ah, dacă aș avea odată timp să scriu. Este cel mai înșiorător tablou al realizării civilizației umane. Unii dintre cei prăbușiți și-au revenit, dar durerea renegării, ÎNTĂMPLATĂ ODATĂ, le-a lăsat răni adânci în inimă. Simt că orice comentariu diminuează mizeria și pătoarea a acelora care au purtat în spinare bicele lui Satan. (N.D.)

DRUM

- APARE TRIMESTRIAL -

Redactori:

VASILE POSTEUCA
P.O. Box 105
Mankato, Minn. 56001
U.S.A.

NICOLAE NOVAC
9406 Farmer Drive
Highland, Ind. 46322
U.S.A.

Abonamentul \$10.00

Manuscrisele și abonamentele se vor trimite numai pe numele și la adresa d-lui Vasile Posteuca